



Podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych w województwie małopolskim w 2015 roku

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Polityki Regionalnej



Podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych w województwie małopolskim w 2015 roku

Kraków 2016



Autor opracowania:

Andrzej Binda

Wydawca:

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Departament Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

Egzemplarz bezpłatny

Przy publikowaniu danych z publikacji prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.



Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne



SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych w województwie Małopolskim	4
Powiązania przestrzenne płatników i podatników podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych w województwie małopolskim	11
Płatnicy z województwa małopolskiego	12
Płatnicy z województwa mazowieckiego	15
Płatnicy z województwa śląskiego	18
Płatnicy z województwa podkarpackiego	21
Przychody i dochody podatników zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego	23
Wnioski	33

WSTĘP

Zbiory danych administracyjnych będących w gestii różnych instytucji publicznych stanowią potencjalnie olbrzymie zasoby informacji o województwie, wzbogacające bazy danych publikowane przez organy statystyki publicznej. Dane podatkowe, z uwagi na powszechność, zupełność, porównywalność i cykliczność są jednym z ciekawszych wyzwań analitycznych. Ponadto opracowania wykonywane własnymi siłami są praktycznie bezkosztowe, a dzięki jednolitej strukturze w kraju otwiera się również możliwość porównań międzywojewódzkich. Analizy prowadzone od kilku lat przez Zespół Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego działającego w strukturach Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego wskazują na możliwość dokonania ciekawych spostrzeżeń w zakresie powiązań na linii płatnik-podatnik, zbadania wielkości dochodów i ich struktury w zależności od źródła. Lokalny poziom pozyskiwanych danych (gmina) oraz informacje z dokładnością do podklasy PKD 2007 w zakresie działalności płatników pozwalają na precyzyjne określenie dominujących działalności nawet na poziomie gmin.

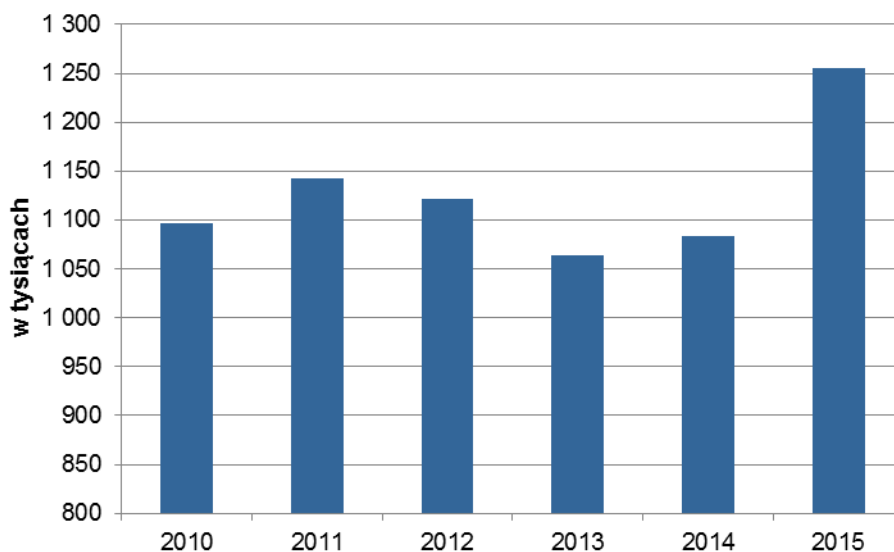
Przy pozyskiwaniu danych ograniczono się do stosunkowo nielicznego zestawu deklaracji podatkowych, stanowiących jednak źródło informacji o przeszło 90% całkowitych wielkości (liczba podatników, przychód, dochód). Zrezygnowano z analiz dotyczących podatników podatku dochodowego od osób fizycznych ze względu na rozliczanie metodą przedsiębiorstw, przez co niemożliwe okazało się wyliczenie wiarygodnych informacji o uzyskiwanych przychodach nawet na poziomie województwa.

Przedstawione poniżej wyniki analiz ograniczają się wyłącznie do podstawowych informacji, wskazując na zaobserwowane trendy i zróżnicowanie lokalne. W miarę poszerzania warsztatu badawczego zakres prezentowanych danych w kolejnych latach będzie stopniowo poszerzany.

PODATNICY PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

W 2015 roku podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych, zamieszkali na terenie województwa małopolskiego, otrzymali łącznie **1 706,4 tys. „Informacji o dochodach oraz o pobranych zaliczkach na podatek dochodowy PIT-11”** od pracodawców, niezależnie od ich siedziby. Wielkość ta wskazuje na wzrastające od kilku lat tempo przyrostu liczby wydawanych dokumentów podatkowych, co może być spowodowane rosnącą podażą pracy na rynku, a przez to coraz szerszym korzystaniem z dostępnej siły roboczej. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że liczba wydanych informacji PIT-11 znacznie przekracza liczbę wszystkich pracujących w województwie (wg GUS na koniec 2015 roku w województwie małopolskim pracowało 1 321,9 tys. osób, łącznie z samozatrudnionymi i pracującymi w rolnictwie indywidualnym). Oznacza to, że w liczbie wydanych informacji ujęci są również pracownicy sezonowi, w tym np. studenci mający corocznie bardzo znaczący udział w kształtowaniu rynku pracy, w szczególności w zakresie usług dla turystów: gastronomia, handel, zakwaterowanie itp. Spośród wszystkich informacji PIT-11 **1 255,2 tys. dotyczy podatników otrzymujących dochody z tytułu stosunku pracy i pokrewnych**, tj. 73,6% wszystkich złożonych dokumentów. Dla porównania w 2014 roku Izba Skarbowa w Krakowie wykazała 1 083,6 tys. informacji PIT-11 i jednocześnie 1 758,1 tys. podatników, którzy złożyli którąkolwiek z deklaracji podatkowych od osób fizycznych.

Wykres 1. Liczba informacji PIT-11 wydanych podatnikom uzyskującymi dochody z tytułu stosunku pracy i pokrewnych, zamieszkałym na terenie województwa małopolskiego w latach 2010 – 2015



Źródło: opracowanie własne

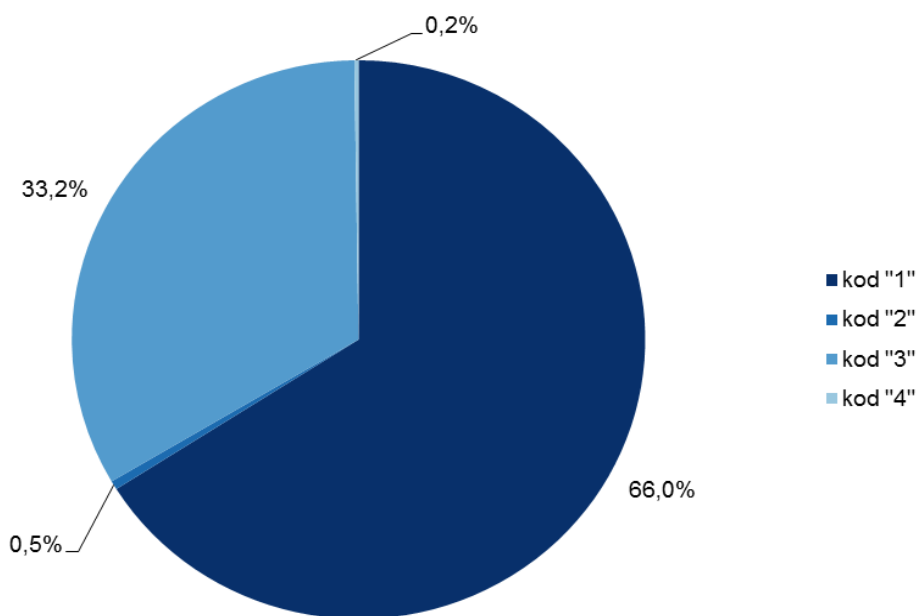
Informacje na formularzu PIT-11 przekazywane są podatnikom samodzielnie rozliczającym się z fiskusem. Oprócz tej formy, istnieje również możliwość rozliczenia z tytułu uzyskanych w danym roku podatkowym dochodów za pośrednictwem płatnika (pracodawcy). W takim przypadku podatnikowi przekazywany jest wypełniony formularz PIT-40, a całą odpowiedzialność za prawidłowe rozliczenie podatku przejmuje na siebie płatnik. Automatycznie oznacza to, że podatnik otrzymujący PIT-40 nie świadczył w roku podatkowym dodatkowej pracy na rzecz innego płatnika, nie pobierał wynagrodzenia z tytułu emerytur, rent, zbycia praw autorskich itd. Dlatego szacując liczbę podatników świadczących pracę należy zsumować te dwie wielkości charakteryzujące wielkość zbioru podatników. Łącznie w 2015 Małopolskanie otrzymali **37,0 tys. deklaracji PIT-40**.

Weryfikację informacji z PIT-11 można oprzeć na pozyskanych w bieżącym roku informacji o kosztach uzyskania przychodu – pola te są wypełniane wyłącznie w przypadku osób uzyskujących przychód z tytułu stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej. Łącznie przychody zaliczone do tych kategorii wskazano, jak już wcześniej wspomniano, w 1 255,2 tys. informacjach PIT-11,

Wspomniane powyżej informacje pozwalają podzielić podatników na pięć grup:

- uzyskujących przychody z jednego stosunku pracy (stosunków pokrewnych) - w dalszej części opracowania nazywanej „kod „1””,
- uzyskujących przychody z więcej niż jednego stosunku pracy (stosunków pokrewnych) – kod „2”,
- z jednego stosunku pracy (stosunków pokrewnych), podwyższone w związku z zamieszkiwaniem podatnika poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy – kod „3”,
- z więcej niż jednego stosunku pracy (stosunków pokrewnych), podwyższone w związku z zamieszkiwaniem podatnika poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy – kod „4”
- na podstawie wydatków faktycznie poniesionych, udokumentowanych wyłącznie imiennymi biletami okresowymi – kod „5”. Z uwagi na znikomą liczbę tego typu odliczeń, w dalszej części kod ten będzie pomijany.

Wykres 2. Struktura wydanych informacji PIT-11 wg kodów kosztów uzyskania przychodu



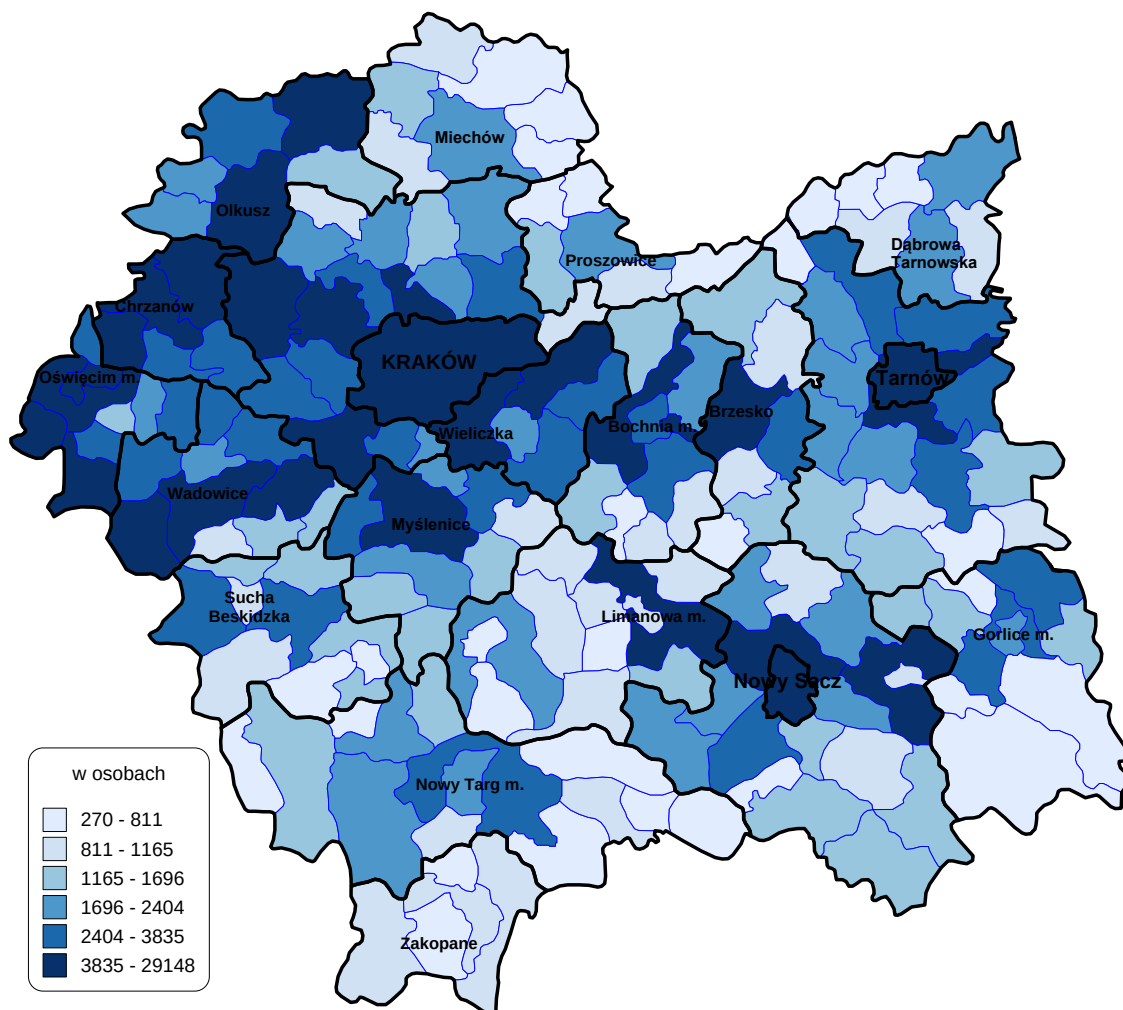
Źródło: opracowanie własne

Liczba podatników wykazujących otrzymywanie dochodów z więcej niż jednego stosunku pracy jest w skali całego zbioru nieistotna – w sumie wykazano tego typu przychody w 9,3 tys. deklaracjach PIT-11, tj. 0,7% całego zbioru. Rzeczywista liczba podatników w tych grupach nie powinna przekroczyć zatem połowy tej wielkości, niemniej jednak w porównaniu do całego zbioru takie szacowania nie mają najmniejszego znaczenia. W układzie sekcji PKD 2007 największy odsetek „wieloletowców” odnotowany jest w sekcji R „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” (2,3%), przed sekcją P „Edukacja” (1,5%) i sekcją S „Pozostała działalność usługowa” (1,5%).

Natomiast podwyższenie kosztów z tytułu zamieszkiwania poza miejscowością w której zlokalizowany jest zakład pracy, czyli kod „3” i kod „4” wskazuje na znaczący udział tej grupy osób w w całości zbioru (33,7%), czyli 420,2 tys. podatników z Małopolski otrzymujących informacje PIT-11 dojeżdża do pracy położonej poza terenem swojej miejscowości zamieszkania. Do wielkości tej należy dodać 15,2 tys. podatników, którzy otrzymali PIT-40 i wykazali zwiększone koszty uzyskania przychodu tytułem dojazdów do pracy poza obszarem miejscowości zamieszkania. Wg danych GUS pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku do pracy poza teren gminy zamieszkania dojeżdżało 279,0 tys. mieszkańców Małopolski (bez dojazdów poniżej 10 osób pomiędzy gminami), czyli o ok. 1/3 mniej od wykazanej na początku akapitu. Biorąc pod uwagę różnice metodologiczne (GUS wykazuje przepływy między gminami, Izba Skarbowa podwyższa koszty w przypadku przepływów między miejscowościami) i zmiany, które dokonały się w okresie 5 lat można przyjąć, że wskazana wielkość 435,4 tys. jest dosyć wiarygodna.

Przestrzennie liczba podatników wykazujących zwiększone koszty uzyskania przychodu tytułem dojazdu do pracy poza miejscowością zamieszkania, niezależnie od lokalizacji płatnika, koncentruje się w północno-zachodniej części województwa. Jest to w znacznej mierze podyktowane powiązaniem z przedsiębiorstwami zlokalizowanymi w województwie śląskim, zwłaszcza w przypadku nadgranicznych gmin. Pochodną tych zależności jest widocznie większa liczba dojeżdżających zamieszkałych w gminach wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych.

Mapa 1. Podatnicy wykazujący zwiększone koszty uzyskania przychodu tytułem dojazdu do pracy poza miejscowość zamieszkania



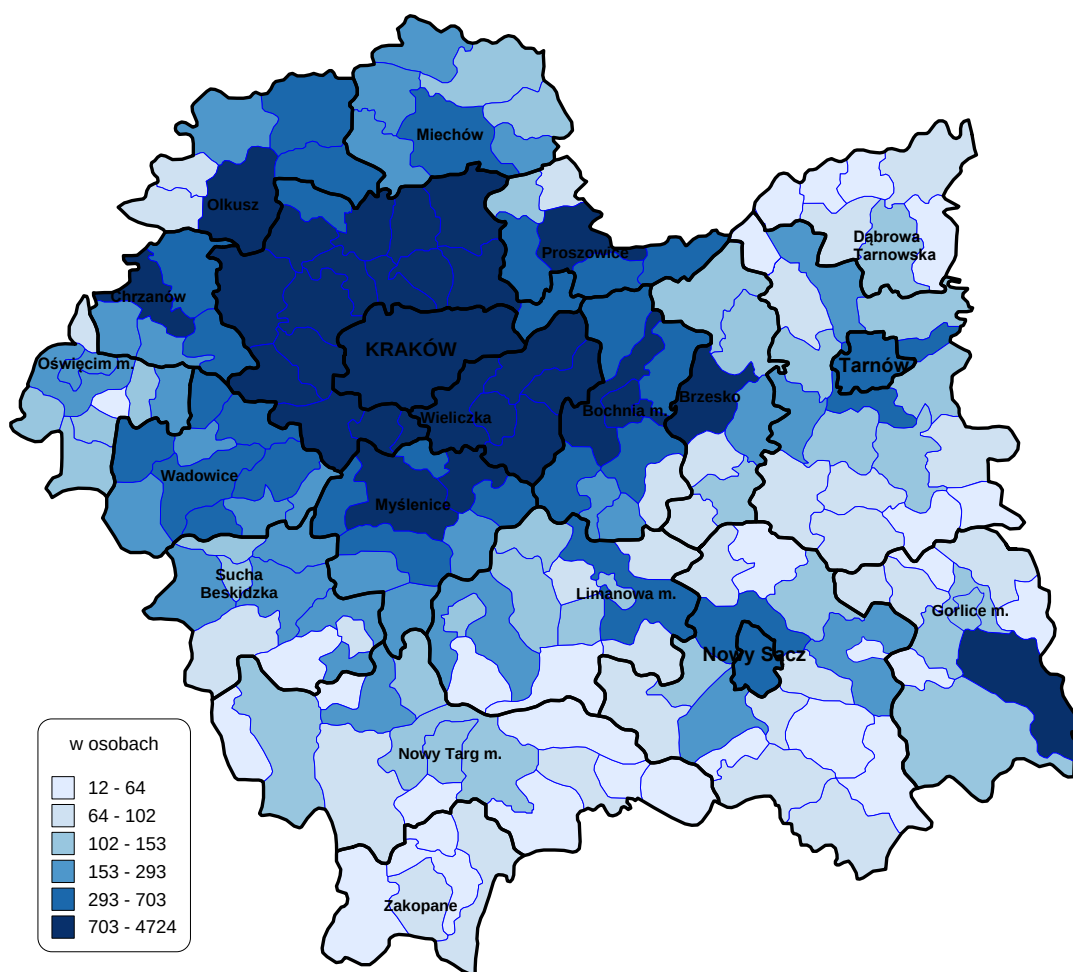
Źródło: opracowanie własne

Nieco odmiennie rozkładają się dojazdy w przypadku powiazań generowanych przez przedsiębiorców mających siedzibę na terenie miasta Krakowa. W tym przypadku widoczna jest wyraźnie koncentracja wokół miasta, aczkolwiek wysoka wartość w przypadku Sękowej, z której dojazd do Krakowa przekracza 2 godziny, wskazuje, iż powiązanie jest wynikiem istnienia na tym terenie zakładów, filii czy oddziałów przedsiębiorstw mających siedzibę w stolicy województwa. Znaczna liczba dojeżdżających podatników wykazana została jednocześnie w samym Krakowie (4,2 tys.), a więc teoretycznie w miejscu lokalizacji swojego pracodawcy. Należy domniemywać, iż w tym przypadku mamy do czynienia z odwrotnym kierunkiem migracji wahadłowych, tzn. faktyczne miejsca pracy znajdują się poza Krakowem. Łącznie na podstawie PIT-11 i PIT-40 wykazano 64,1 tys. podatników zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego (bez miasta Krakowa), zatrudnionych w firmach mających siedzibę na terenie Krakowa i wykazujących podwyższone koszty uzyskania przychodu tytułem dojazdu do pracy. Biorąc pod uwagę, iż realną maksymalną granicą czasu codziennego dojazdu do pracy jest jedna godzina, **liczba osób potencjalnie dojeżdżających codziennie do pracy w Krakowie wyniesie ok. 55,5 tys. osób¹**. Powyższe koszty mogą jednakże wykazać wyłącznie osoby zatrudnione na podstawie stosunku:

¹ Gminy znajdujące się w izochronie jednej godziny dojazdu do Krakowa wyznaczono na podstawie badania MORR „Dostępność transportowa wybranych miast Małopolski 2016-2023”, Robert Guzik 2016.

pracy, służbowego, spółdzielczego. Natomiast 56,9 tys informacji PIT-11 i PIT-40 wydanych zostało podatnikom z Małopolski (bez podatników zamieszkałych w samym Krakowie) uzyskującym przychody z innych tytułów niż stosunek pracy i pokrewne przez płatników mających siedzibę na terenie Krakowa. Nie ma jednak możliwości zweryfikowania na tej podstawie liczby osób dojeżdżających do Krakowa. Jeszcze większą zbiorowość stanowią osoby prowadzące działalność gospodarczą – w skali województwa prawie 327 tys. podatników, w przypadku których nie ma żadnych informacji o dojazdach (nie wykazują zwiększenia kosztów tytułem dojazdów do pracy). Wielkość strumienia dojazdów do pracy do Krakowa z gmin położonych w izochronie 1 godziny dojazdu, wyliczona na bazie badania GUS 2011 wyniosła 67,3 tys. osób.

Mapa 2. Podatnicy zatrudnieni w przedsiębiorstwach mających siedzibę w Krakowie wykazujący zwiększone koszty uzyskania przychodu tytułem dojazdu do pracy poza miejscowość zamieszkania



Źródło: opracowanie własne

W układzie wg rodzajów działalności na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 najliczniej reprezentowana jest sekcja C „Przetwórstwo przemysłowe” – 224,4 tys. podatników uzyskujących przychody ze stosunku służbowego i pokrewnych, tj. 18,6% ogółu (bez podatników z nieokreślonym rodzajem działalności), przed sekcją G „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle” – 204,9 tys. podatników, tj. 17,0% ogółu bez „nieokreślonych”, oraz sekcja P „Edukacja” – 105,9 tys. podatników, tj. 8,8% ogółu pomniejszonej o grupę z nieokreślonym rodzajem działalności.

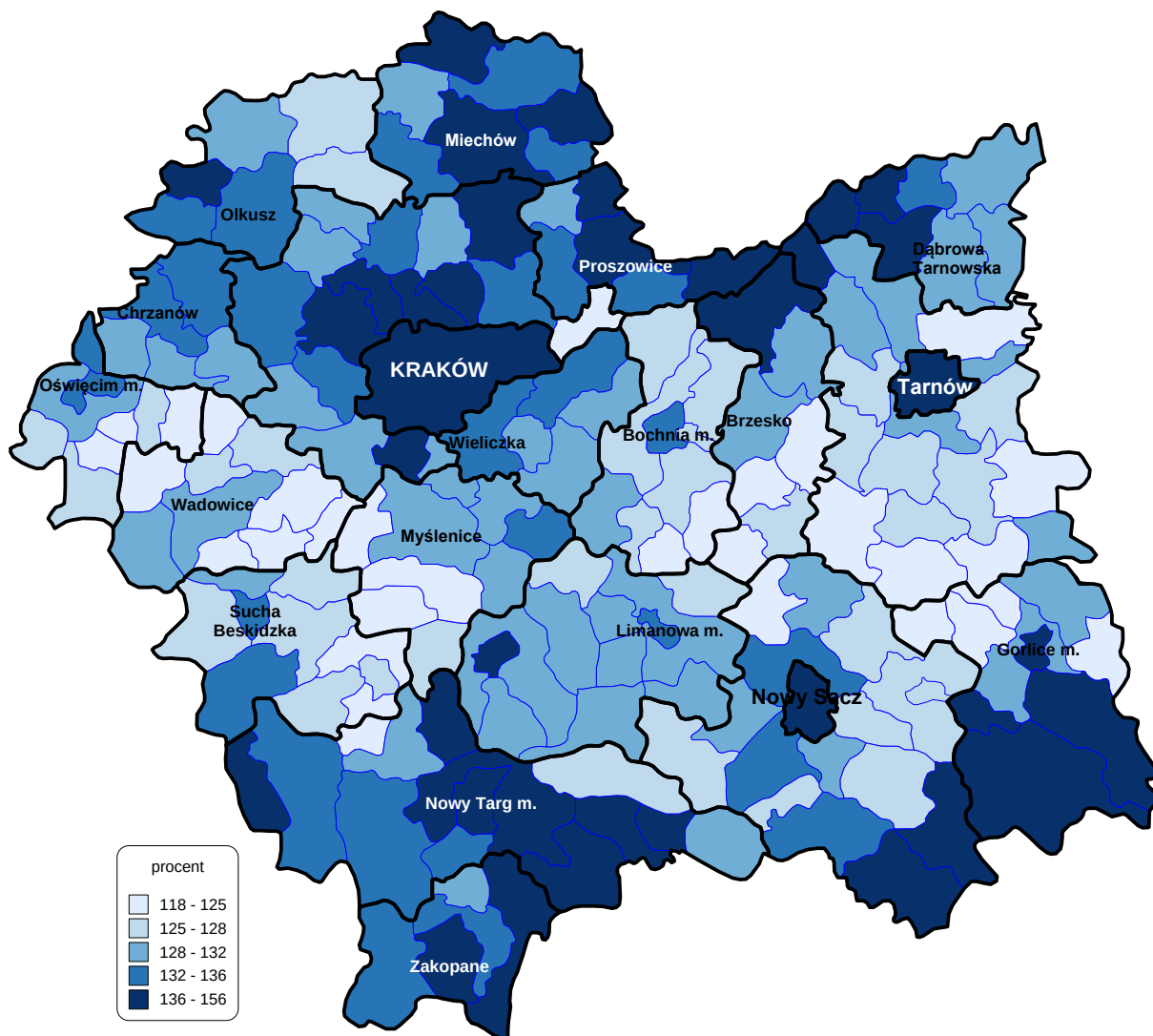
Tabela 1. Podatnicy uzyskujący przychody z tytułu stosunku służbowego i pokrewnych zamieszkali na terenie województwa małopolskiego, wg wybranych sekcji PKD 2007

SEKCJA PKD 2007	NAZWA SEKCJI	LICZBA PODATNIKÓW W TYS.	ODSETEK PODATNIKÓW DOJEŻDŻAJĄCYCH DO PRACY W INNEJ MIEJSCOWOŚCI
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	6,1	38,8
B	Górnictwo i wydobywanie	14,8	70,7
C	Przetwórstwo przemysłowe	224,4	47,6
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	9,0	45,0
E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	13,5	45,5
F	Budownictwo	102,8	32,5
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	204,9	30,8
H	Transport i gospodarka magazynowa	58,7	42,3
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	41,5	22,0
J	Informacja i komunikacja	38,6	18,2
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	27,3	28,8
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	15,8	19,2
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	73,0	25,7
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	69,8	26,7
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	67,2	32,8
P	Edukacja	105,9	25,7
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	72,8	33,9
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	29,0	18,0
S	Pozostała działalność usługowa	30,6	21,6
Nieokreślony rodzaj działalności		86,5	37,3
Razem		1292,2	33,5

Źródło: opracowanie własne

Zbiór wszystkich PIT-11 wystawionych podatnikom zamieszkałym na terenie województwa małopolskie jest o 35,9% liczniejszy od informacji PIT wystawionych wyłącznie z tytułu stosunku służbowego i pokrewnych. Wielkość ta jest dosyć stabilna w skali wszystkich gmin województwa i mieści się w granicach +/- 14% odchylenia od średniej. Nieco większe wartości (czyli więcej jest prac zaliczanych do umów zlecenie, umów o dzieło, sprzedaży praw autorskich itp.) wskaźnik ten przyjmuje w północnych i południowych gminach województwa, nieco niższe – w gminach centralnych.

Mapa 3. Relacja ilości wszystkich wydanych informacji PIT-11 podatnikom zamieszkałym na terenie województwa małopolskiego w stosunku do informacji wydanych tytułem stosunku służbowego i pokrewnych



Źródło: opracowanie własne

Nie oznacza to jednak wzrostu faktycznej liczby podatników – wiele z informacji PIT-11 wydawanych tytułem uzyskiwania przez podatnika dochodów z umów zlecenia, umów o dzieło itp. jest drugim lub dalszym źródłem dochodu.

POWIĄZANIA PRZESTRZENNE PŁATNIKÓW I PODATNIKÓW PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH ZAMIESZKAŁYCH W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM

Rozwój gospodarczy pociąga za sobą między innymi wzmocnienie sektora przedsiębiorstw, przejawiającego się zarówno rozbudową poszczególnych podmiotów gospodarczych, jak i tworzeniem sieci powiązań pomiędzy nimi, budową korporacji, łączeniem jednostek. W efekcie następuje jednocześnie koncentracja zarządzania i rozproszenie działalności. Stąd w wielu przypadkach pracownik pracujący w miejscowości swojego zamieszkania jest zatrudniony w firmie z drugiego końca Polski.

W świetle przekazanych informacji PIT-11 spośród podatników zamieszkałych na terenie Małopolski zatrudnionych na podstawie stosunku pracy lub pokrewnych, przeszło 1/5 jest pracownikami firm zlokalizowanych poza województwem małopolskim. Trend ten ma charakter wyraźnie rosnący.

Tabela 2. Struktura ilościowa podatników uzyskujących przychody z tytułu stosunku służbowego i pokrewnych zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego, wg województwa lokalizacji płatników

SIEDZIBA PŁATNIKA	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dolnośląskie	0,99	1,18	1,28	1,20	1,24	1,60
Kujawsko-pomorskie	0,20	0,21	0,24	0,26	0,23	0,22
Lubelskie	0,22	0,22	0,20	0,19	0,18	0,27
Lubuskie	0,08	0,10	0,09	0,13	0,12	0,09
Łódzkie	0,56	0,61	0,59	0,54	0,55	0,70
Małopolskie	80,85	80,10	79,88	79,76	79,41	78,07
Mazowieckie	7,71	8,04	8,09	8,15	8,32	8,98
Opolskie	0,22	0,22	0,23	0,27	0,26	0,33
Podkarpackie	1,04	1,10	1,03	1,07	1,06	1,15
Podlaskie	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04	0,05
Pomorskie	0,33	0,35	0,37	0,43	0,39	0,43
Śląskie	6,35	6,28	6,36	6,29	6,37	6,11
Świętokrzyskie	0,41	0,47	0,40	0,39	0,39	0,45
Warmińsko-mazurskie	0,05	0,05	0,10	0,06	0,05	0,06
Wielkopolskie	0,83	0,90	0,98	1,13	1,29	1,36
Zachodniopomorskie	0,09	0,12	0,11	0,11	0,11	0,13

Źródło: opracowanie własne

Wśród województw wykazujących istotny wzrost udziału w kształtowaniu rynku pracy Małopolski należy wymienić województwo mazowieckie, ale również wysoka dynamiką – choć zdecydowanie mniejszym udziałem – mogą się pochwalić województwa dolnośląskie i wielkopolskie. Natomiast mały udział województwa śląskiego.

Uwzględniając pełny zbiór PIT-11, a więc zawierający oprócz podatników uzyskujących przychód z tytułu stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej również informacje o podatnikach uzyskujących przychody tytułem:

- należności z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną oraz zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego,
- emerytur i rent zagranicznych,
- należności za prace przypadającym tymczasowo aresztowanym i skazanym,

- świadczeń wypłaconych z Funduszy: Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- działalności wykonywanej osobiście, w tym umów zlecenia i umów o dzieło,
- czynności związanych z pełnieniem obowiązków społecznych lub obywatelskich,
- praw autorskich,
- należności wynikających z umowy awizacyjnej,

odsetek „obcych” podmiotów wzrasta do 1/4.

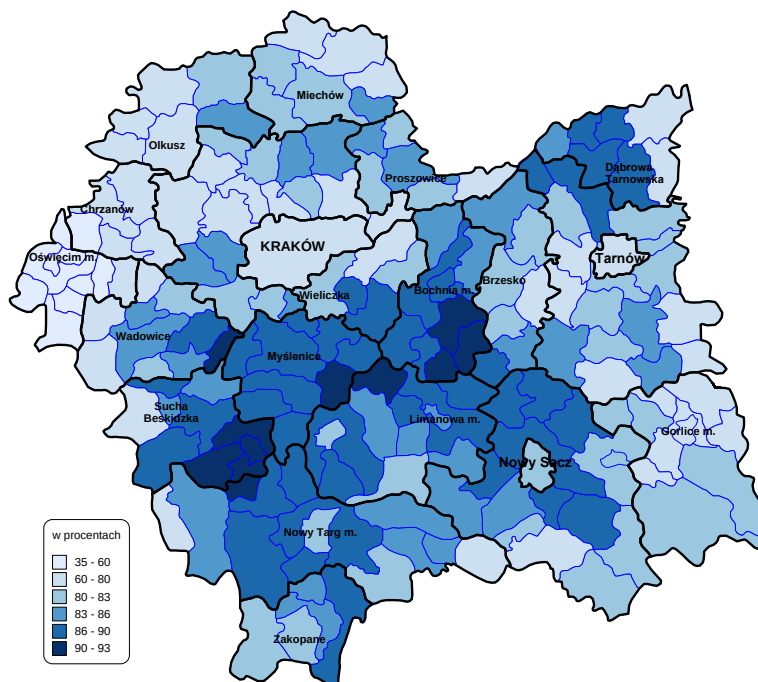
Nieco odmiennie kształtują się proporcje w przypadku podatników rozliczających się za pośrednictwem swojego płatnika, a więc otrzymujących deklaracje PIT-40. W tym przypadku udział podmiotów z województwa małopolskiego jest zdecydowanie wyższy (84,7%), przy jednoczesnym obniżeniu udziału pozostałych województw, w tym mazowieckiego – do 7,4%, czy śląskiego – do 5,8%.

Oddziaływanie poszczególnych województw jest zależne od wielu czynników, w tym m.in. wprost proporcjonalnie od potencjału gospodarczego danego województwa i odwrotnie proporcjonalnie od odległości.

Płatnicy z województwa małopolskiego

Pomimo, że w skali całego województwa udział firm zlokalizowanych na terenie Małopolski w liczbie wydanych informacji PIT-11 i PIT-40 wynosi niemal 4/5, w skali lokalnej obserwowane są zdecydowanie większe różnicowania. Najmniejszy udział małopolskich firm odnotowany jest w gminach Małopolski Zachodniej – spośród 9 gmin w których wskaźnik ten nie przekracza 60%, 8 leży w powiecie oświęcimskim a jedna w powiecie chrzanowskim. Z drugiej strony rankingu – z 10 gmin o wartości wskaźnika powyżej 90%, po 3 gminy znajdują się na terenie powiatów bocheńskiego i suskiego, a pozostałe występują pojedynczo w czterech równych powiatach.

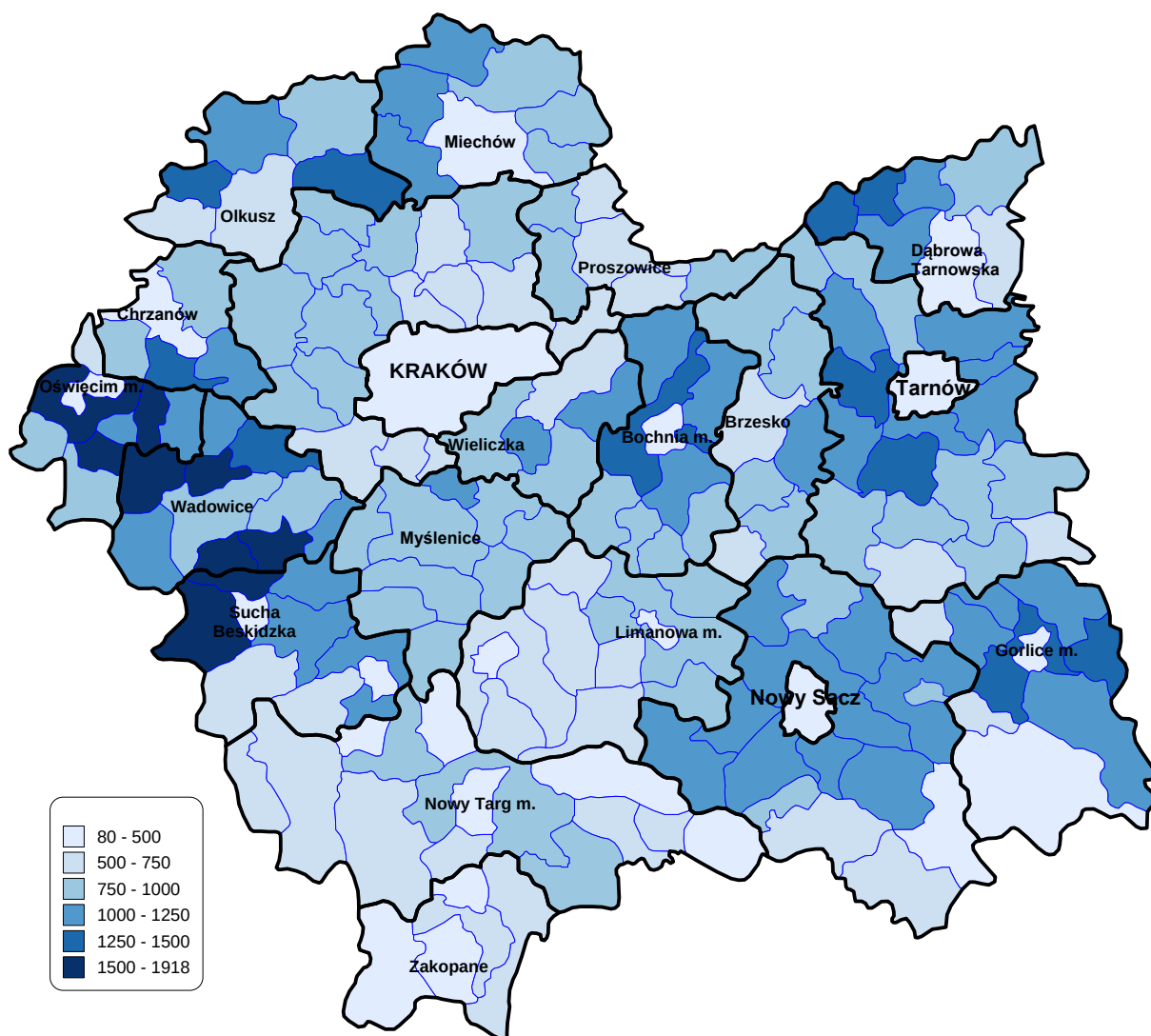
Mapa 4. Udział firm z województwa małopolskiego w liczbie wydanych deklaracji PIT-40 i informacji PIT-11 podatnikom zamieszkałym na terenie województwa małopolskiego uzyskujących przychody tytułem stosunku służbowego i pokrewnych



Źródło: opracowanie własne

Firmy (płatnicy) z Małopolski w nieco mniejszym zakresie generują dojazdy do pracy, niż z innych regionów Polski. Łącznie na 1000 podatników pracujących w gminie zamieszkania przypada 483 podatników wykazujących podwyższenie kosztów w związku z zamieszkiwaniem poza miejscowością, w której znajduje się zakład pracy (średnia dla województwa w przypadku wszystkich firm, również zlokalizowanych poza Małopolską wynosi 503). Wartość wskaźnika poniżej średniej została osiągnięta głównie dzięki dużej różnicy w sekcji B „Górnictwo i wydobywanie”, jego wartość dla płatników z Małopolski jest o 1322 punkty niższa od średniej wojewódzkiej w przypadku wszystkich firm działających na terenie województwa małopolskiego. W pozostałych sekcjach PKD różnice do średniej wojewódzkiej nie są aż tak duże, chociaż w większości ich wartość również jest niższa.

Mapa 5. Liczba podatników wykazujących podwyższone koszty uzyskania przychodu z tytułu dojazdów do pracy w innej miejscowości na 1000 podatników zatrudnionych u płatników z terenu Małopolski w miejscowości zamieszkania, wg gmin

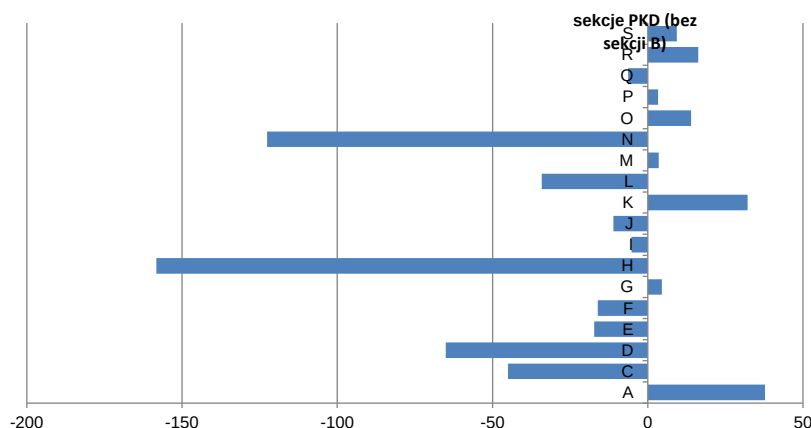


Źródło: opracowanie własne

W ok. 2/3 gminach Małopolski większość podatników pracujących w miejscowości zamieszkania pracuje w zakładach płatników z terenu Małopolski, położonych na terenie ich własnej gminy. Zwiększony ruch wahadłowy dostrzegany jest w gminach wokół większości miast powiatowych. Wartości wskaźnika w gminach ościennych w stosunku do miasta powiatowego jest w dużej mierze pochodną konkurencyjności tego miasta, w stosunku do potencjału endogenicznego gmin.

Różnice te są szczególnie widoczne w przypadku Oświęcimia, Suchoj Beskidzkiej oraz Wadowic. Warto zwrócić uwagę, że firmy zlokalizowane w Krakowie wykorzystują potencjał pracowniczy przyległych gmin w sposób dosyć zrównoważony, we wszystkich gminach powiatu ziemskiego krakowskiego liczba pracujących „na miejscu” jest większa od liczby dojeżdżających do pracy, a więc mieszkańcy tych gmin mają gdzie pracować i warunki pracy są na tyle konkurencyjne, że nie opłaca się ponosić kosztów dojazdu.

Wykres 3. Różnica wartości wskaźnika liczby podatników dojeżdżających do pracy w innej miejscowości na 1000 płatników pracujących w gminie zamieszkania dla płatników mających siedzibę w Małopolsce w stosunku do wartości ogółem dla województwa (z płatnikami spoza województwa)



Źródło: opracowanie własne

Dominującymi działalnościami definiowanymi ilością wydanych informacji PIT-11 i PIT-40 przez płatników podatku dochodowego mających siedzibę na terenie Małopolski są: sekcja C „Przetwórstwo przemysłowe” – 19,6% wydanych informacji PIT-11 i PIT-40, sekcja G „Handel hurtowy i detaliczny ...” – 16,6%, sekcja P „Edukacja” – 10,5%, sekcja F „Budownictwo” – 8,9% i sekcja Q „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” – 7,3%. Zakres sekcji C jest na tyle szeroki, że warto przyrzeć się bardziej szczegółowej strukturze firm, a więc na poziomie działów PKD. W tym przypadku dominującą działalnością przemysłową jest produkcja artykułów spożywczych (dział 10 PKD) w którym pracuje 18,7% spośród wszystkich podatników z sekcji C. Dział ten minimalnie zmniejsza swój udział nie tylko wśród firm z terenu województwa małopolskiego (w 2013 roku udział wynosił 19,3%, w 2014 – 19,5%), ale również w całej sekcji wśród wszystkich firm niezależnie od ich siedziby (2013 i 2014 – 18,4%, 2015 – 17,6%).

Na kolejnych miejscach wśród działów przemysłowych uplasowały się:

- produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (dział 25) – 14,0%. W przypadku tego działu obserwowalny jest wyraźny wzrost udziału płatników z Małopolski w skali całej sekcji – 13,0% w 2013 roku i 13,5% w 2014 roku. Również w przypadku wszystkich firm, niezależnie od województwa siedziby znaczenie działu 25 szybko wzrasta: w 2013 roku wyniósł on 12,9%, w 2014 roku wyniósł 13,4%, a w 2015 roku 13,9%.
- produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (dział 22) – 7,6%. W przypadku firm z Małopolski nastąpił spadek udziału w porównaniu do poprzedniego roku o 0,3 p.p., do poziomu udziału z 2013 roku, natomiast w przypadku wszystkich firm działających w Małopolsce nastąpił spadek do 7,1% z 7,4% w 2014 roku oraz 7,3% w 2013 roku.

- produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania (dział 16) – 5,8%. Udział tego działu jest w 2015 roku nieco mniejszy niż w poprzednim roku, zbliżony do udziału z 2013 roku
- produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (dział 23) – 5,2%. Udział tego działu nieco wzrósł w porównaniu do poprzedniego roku.

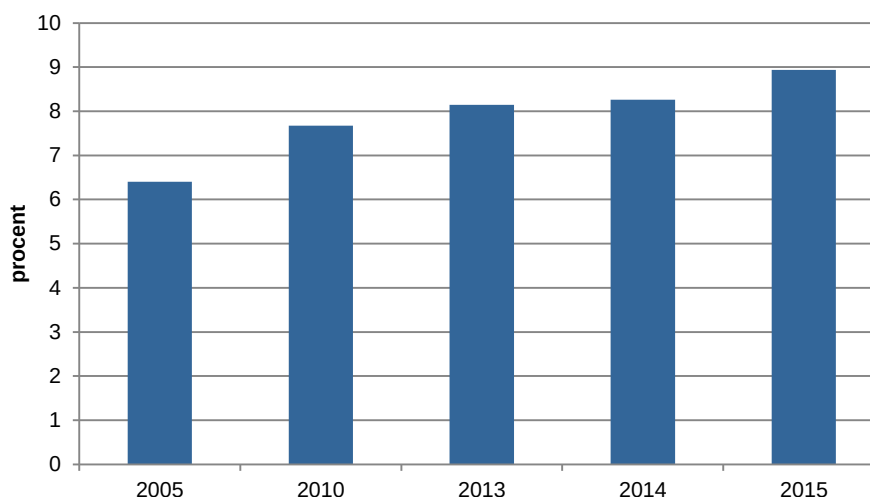
W przypadku działów sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” należy wspomnieć jeszcze o działach występujących w Małopolsce, lecz silnie zdominowanych przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie innych województw. Są to:

- dział 16 „Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej” – w tym przypadku płatnicy z Małopolski wydali tylko 33,1% informacji PIT-11, natomiast dominowało województwo śląskie – 41,5%, oraz województwo podkarpackie – 18,9%;
- dział 11 „Produkcja napojów” – udział firm z Małopolski wyniósł 51,9%, udział firm z Mazowsza – 38,6%;
- dział 21 „Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych” – płatnicy z Małopolski wystawili 56,8% informacji PIT-11, płatnicy z województwa mazowieckiego – 45,0%.

Płatnicy z województwa mazowieckiego

Firmy mające siedzibę na terenie województwa mazowieckiego wydały za 2015 rok prawie 114,5 tys. informacji PIT-11 i PIT-40 podatnikom z terenu województwa małopolskiego, uzyskujących przychody z tytułu stosunku służbowego i pokrewnych. Stanowi to 8,9% wszystkich informacji podatkowych wydanych tej grupie ludności. Udział Mazowsza w kształtowaniu rynku pracy, rozumianego poprzez informacje PIT-11, ma wyraźny trend rosnący. Jest to efektem głównie przenoszenia central/dyrekcji różnych instytucji lub przedsiębiorstw do Warszawy. Mówiąc o Mazowszu trzeba brać pod uwagę, iż ponad 90% informacji podatkowych od płatników mazowieckich pochodzi z firm mających siedzibę w Warszawie.

Wykres 4. Udział płatników z terenu województwa mazowieckiego w ogólnej liczbie wydanych informacji PIT-11 tytułem pracy na podstawie stosunku służbowego lub pokrewnych podatnikom z województwa małopolskiego

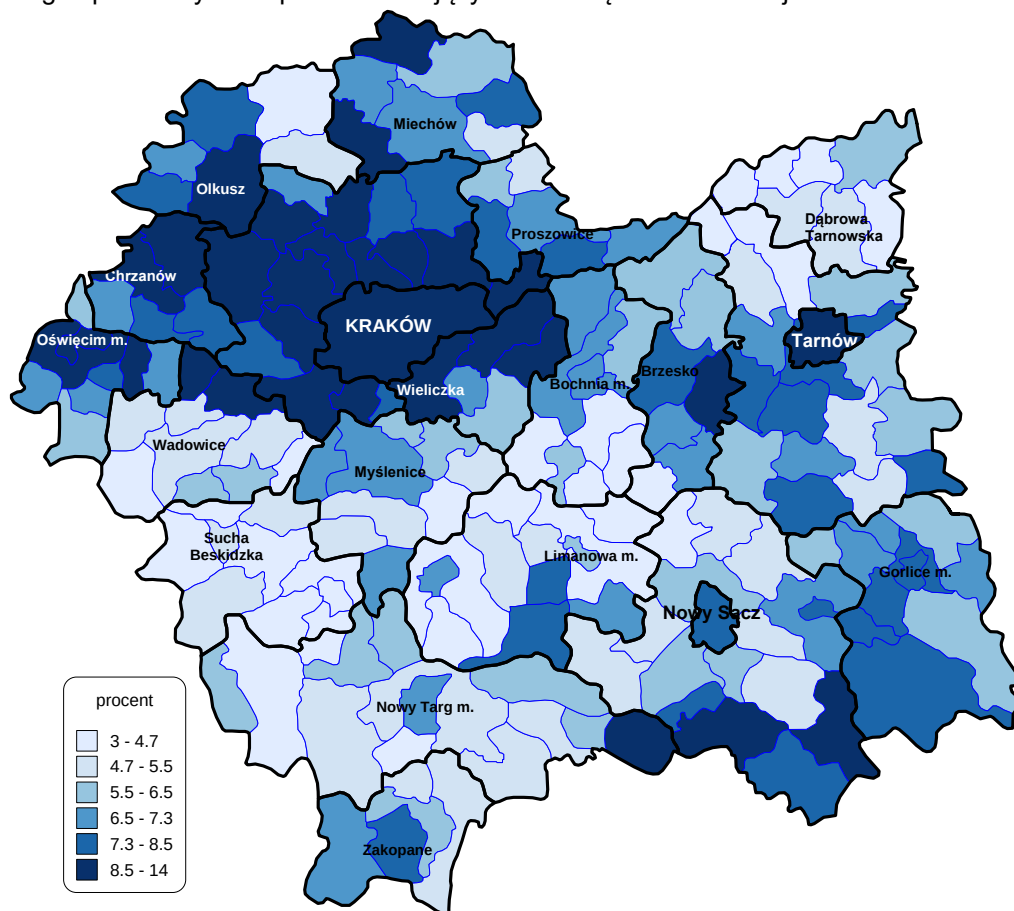


Źródło: opracowanie własne

Firmy z Mazowsza najsilniej kształtują rynek pracy w przypadku gminy Szczawnica (14,0% wydanych informacji PIT-11 i PIT-40 pochodzi z firm mazowieckich), przed Niepołomicami (13,5%), Krakowem (13,4%) i gminami powiatu krakowskiego. Ranking zamykają Jabłonka i Niedźwiedź (po 3,1%). Kartogram obrazujący rozkład przestrzenny w przypadku firm z Mazowsza jest niemal

wiernym uzupełnieniem kartogramu dla rozkładu przestrzennego firm z terenu Małopolski. Jest to głównie efekt statystyczny, wynikający z dominacji firm z tych dwóch województw.

Mapa 6. Odsetek podatników otrzymujących informacje PIT-11 oraz PIT-40 z tytułu stosunku służbowego i pokrewnych od płatników mających siedzibę na terenie województwa mazowieckiego

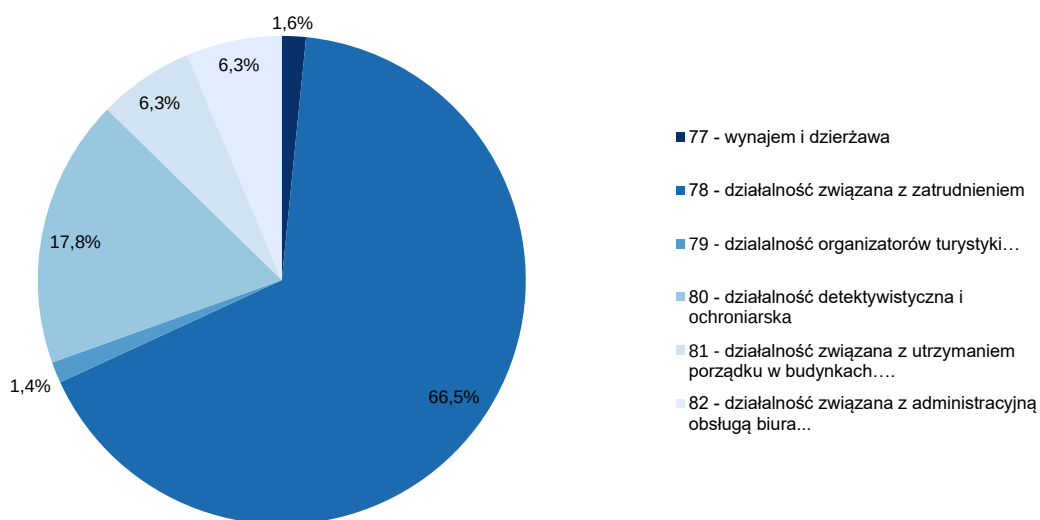


Źródło: opracowanie własne

W przypadku płatników z województwa mazowieckiego dominującym rodzajem działalności jest sekcja G „Handel hurtowy i detaliczny...” obejmująca 16,2% informacji PIT-11 i PIT-40 wydanych podatnikom z terenu województwa małopolskiego. Znaczenie Mazowsza w kształtowaniu tej sekcji jest bardzo istotne – biorąc pod uwagę, że w sekcji jest wiele drobnych firm jednoosobowych bądź rodzinnych, udział na poziomie 8,3% wydanych informacji PIT-11 i PIT-40 w całej sekcji jest najwyższy – poza informacjami podatkowymi wydanymi przez płatników z Małopolski – wśród wszystkich województw. W ostatnich latach znaczenie mazowieckich płatników w tej sekcji stopniowo maleje (2013 r. – 9,1%, 2014 – 8,7%)

Drugą niewiele rzadziej reprezentowaną sekcją wśród płatników z Mazowsza jest sekcja N „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” – 15,6% informacji podatkowych PIT-11 i PIT-40 przekazanych podatnikom zamieszkałym na terenie województwa małopolskiego uzyskującym przychody z tytułu stosunku służbowego i pokrewnych, od płatników mających siedzibę w województwie mazowieckim. Udział poszczególnych działów w tej sekcji jest mocno zróżnicowany, wartym zauważenia jest dział 78 „Działalność związana z zatrudnieniem”, dominująca (2/3 ogółu) zarówno wśród podatników zatrudnionych w firmach ulokowanych na Mazowszu, jak i wśród wszystkich firm z tego działu działających na terenie województwa małopolskiego. Liczba wydanych informacji PIT-11 i PIT-40 jest większa nawet od liczby informacji wydanych przez firmy z Małopolski.

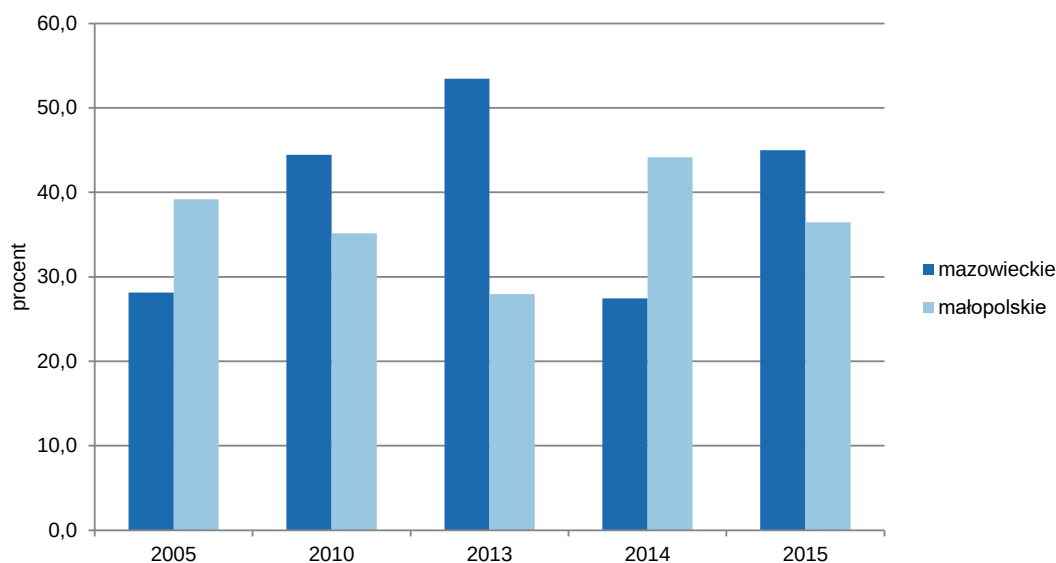
Wykres 5. Struktura ilościowa podatników otrzymujących deklaracje PIT-11 i PIT-40 tytułem stosunku służbowego, stosunku pracy i pokrewnych od firm działających w sekcji N zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego.



Źródło: opracowanie własne

Trzecią sekcją wskazywaną jako dominującą wśród płatników z Mazowsza jest sekcja K „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” – 11,6% informacji PIT-11 i PIT-40 wydanych przez omawianą grupę płatników podatnikom z terenu Małopolski. Zmiany w latach udziału płatników tej sekcji ulokowanych w województwach małopolskim i mazowieckim obrazują tylko częściowo dynamikę zmian na rynku finansowym jaka ma miejsce w ostatnich latach (łączenie banków, zmiany siedziby itp.).

Wykres 6. Udział informacji PIT-11 wydanych przez płatników z terenu województw małopolskiego i mazowieckiego działających w sekcji K w wybranych latach.



Źródło: opracowanie własne

Znaczącymi wśród firm z województwa mazowieckiego są jeszcze sekcje: H „Transport i gospodarka magazynowa” (10,8%) oraz J „Informacja i komunikacja” (10,1%). Również udział

podatników pracujących tych sekcjach otrzymujących swoje PIT-y od płatników z mazowieckiego jest znaczący w skali całego województwa małopolskiego – odpowiednio dla sekcji 19,5% i 27,6%. Tak wysokie wartości udziału są efektem zlokalizowania w Warszawie znaczących instytucji o zasięgu ogólnopolskim np. PKP, PLL LOT, Orange Polska i in.

Płatnicy z województwa śląskiego

Płatnicy mający siedzibę na terenie województwa śląskiego przekazali 78,8 tys. informacji PIT-11 i PIT-40 podatnikom zamieszkałym w województwie małopolskim otrzymującym dochody z tytułu stosunku służbowego i pokrewnych. Większość powiązań generowane jest przez płatników mających siedzibę w kilku przygranicznych powiatach województwa śląskiego:

Tabela 3. Kierunki najsilniejszych powiązań (wydanych informacji PIT-11 i PIT-40) pomiędzy gminą płatnika w województwie śląskim a gminą podatnika w województwie małopolskim

GMINA PŁATNIKA (WOJ. ŚLĄSKIE)	GMINA PODATNIKA (WOJ. MAŁOPOLSKIE)	LICZBA WYDANYCH INFORMACJI PIT-11 I PIT-40 PODATNIKOM OTRZYMUJĄCYM DOCHODY Z TYTUŁU STOSUNKU SŁUŻBOWEGO, PRACY I POKREWNYCH.
Dąbrowa Górnicza	Kraków	3 209
Bielsko-Biała	Kęty	2 081
Katowice	Kraków	1 988
Jaworzno	Libiąż	1 714
Jaworzno	Chrzanów	1 500
Katowice	m. Oświęcim	1 086
Bielsko-Biała	Andrychów	1 083
Porąbka	Kęty	1 049
Bytom	Brzeszcze	1 033
Tychy	m. Oświęcim	1 029

Źródło: opracowanie własne

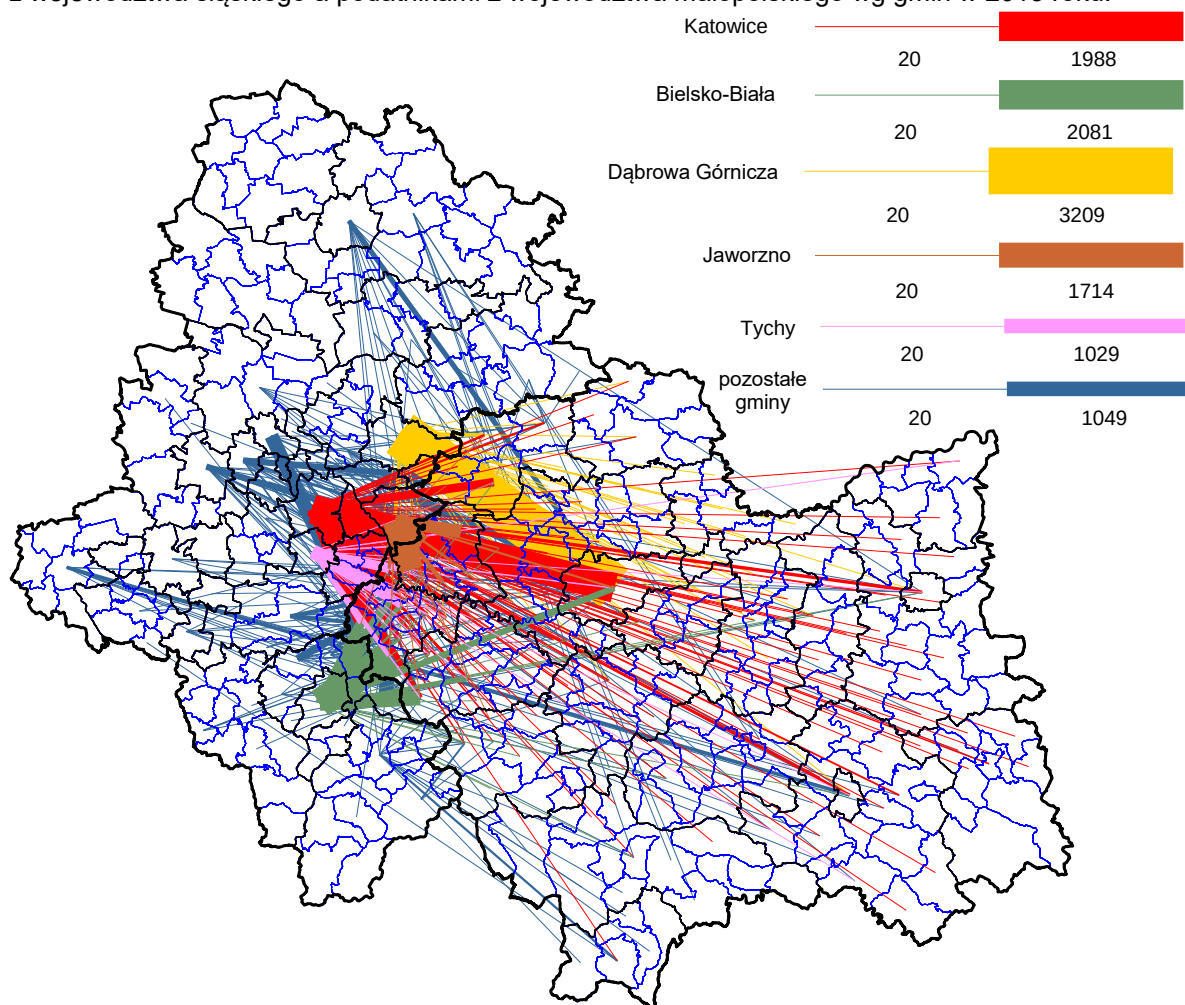
O ile w przypadku Krakowa nawet stosunkowo liczne powiązania z gminami województwa śląskiego nie są decydujące dla kształtu całego rynku pracy, o tyle w mniejszych miejscowościach te związki mają charakter strategiczny.

Spośród wszystkich informacji podatkowych wystawionych przez śląskich płatników najliczniejszą grupę stanowią informacje przekazane od firm zaliczonych do sekcji C „Przetwórstwo przemysłowe” (29,4%), sekcji B „Górnictwo i wydobywanie” (15,1%) oraz sekcji G „Handel hurtowy i detaliczny” (10,3%).

W przetwórstwie przemysłowym niemal co czwarta informacja PIT przekazywana była podatnikowi zatrudnionemu w firmie z działu 24 „Produkcja metali”. Firmy śląskie posiadają również znaczący udział w tym dziale. W skale wszystkich przedsiębiorstw działających na terenie Małopolski – prawie 1/3 informacji podatkowych wydanych mieszkańcom małopolski pracującymi przy produkcji metali na umowę o pracę lub pokrewnych stosunkach pracy wydanych było przez śląskich płatników.

Kolejnym działem przemysłowym zatrudniającym Małopolan, istotnym z punktu widzenia śląskich producentów jest dział 29 „Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli” – 19,0% informacji podatkowych wydanych w sekcji C przez śląskich płatników. Trzecim działem pod względem liczby wydanych PIT-ów jest dział 25 „produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń”.

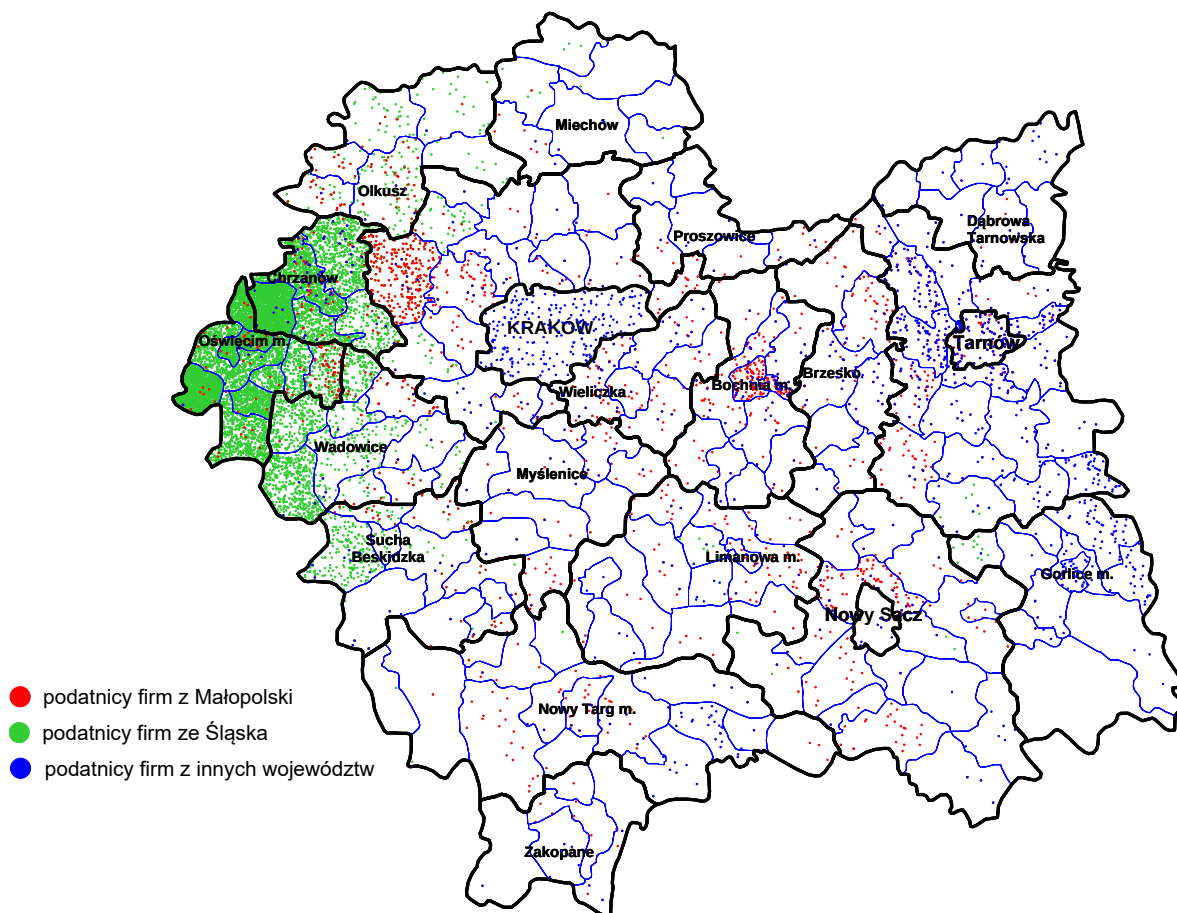
Mapa 7. Powiązania powyżej 24 wydanych informacji PIT-11 i PT-40 pomiędzy płatnikami z województwa śląskiego a podatnikami z województwa małopolskiego wg gmin w 2015 roku.



Źródło: opracowanie własne

Najbardziej istotną sekcją z punktu widzenia powiązań na linii Śląsk – Małopolska jest sekcja B „Górnictwo i wydobywanie”, której pracowało 11,2 tys. podatników zatrudnionych w firmach śląskich, co stanowiło ponad $\frac{3}{4}$ wszystkich podatników powiązanych z tą sekcją w Małopolsce, wobec 15,8% podatników pozyskujących dochody od firm małopolskich. Dominującym w tej sekcji jest dział 05 „Wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego”, koncentrujący 59,6% osób pracujących w tej sekcji. Dział ten jest praktycznie w całości przynależny do firm ze Śląska. Zdecydowanie mniej, bo 25,4% osób świadczyło usługi wspomagające górnictwo i wydobywanie, a trzeci z kolei dział 08 „Pozostałe górnictwo i wydobywanie” (wydobywanie piasku, kamienia, gliny, soli, torfu itp.) angażował 14,5% podatników z tej sekcji.

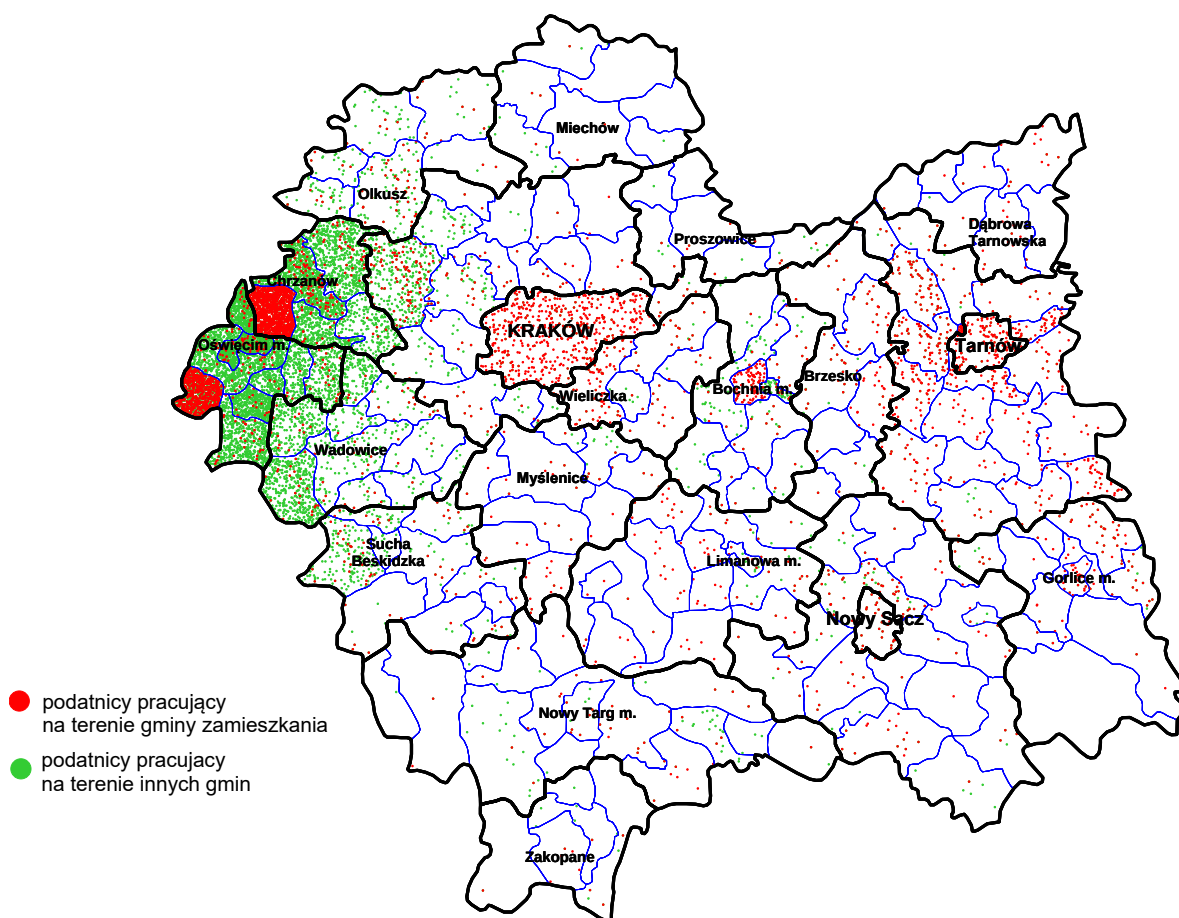
Mapa 8. Rozkład przestrzenny podatników zatrudnionych w sekcji B „Górnictwo i wydobywanie” wg lokalizacji płatników



Źródło: opracowanie własne

Jak wcześniej wspomniano, dominacja Śląska jest szczególnie widoczna w przypadku górnictwa węglowego (praktycznie wszyscy podatnicy z tego działu pracują w śląskich firmach). Nie oznacza to jednak codziennego exodusu pracowników z Małopolski na Śląsk – prawie żaden z pracujących w górnictwie węglowym zamieszkały na terenie gmin Brzeszcze i Libiąż nie wykazał podwyższonych kosztów tytułem dojazdów do pracy w innej gminie, a zatem pracują w kopalniach zlokalizowanych na terenie własnych gmin. Podobnie można domniemywać, iż osoby dojeżdżające do pracy w kopalniach zamieszkałe w gminach ościennych do dwóch wspomnianych gmin nie przekraczają granicy województwa małopolskiego

Mapa 9. Podatnicy zatrudnieni w sekcji B „Górnictwo i wydobywanie” wg miejsca pracy



Źródło: opracowanie własne

Płatnicy z województwa podkarpackiego

Podatnicy z Małopolski zatrudnieni na podstawie stosunku służbowego, umowy o pracę i pokrewnych otrzymali do zatrudniających ich płatników mających swoje siedziby na terenie wschodniego sąsiada województwa małopolskiego łącznie 14,6 tys. informacji podatkowych PIT-11 i PIT-40, co stanowi 1,1% wszystkich tego typu dokumentów przynależnych małopolskim podatnikom. Skala powiązań jest oczywiście znacznie mniejsza niż w przypadku wcześniej omawianych województw, ale z racji bezpośredniego sąsiedztwa i dużego potencjału społecznego i gospodarczego rola Podkarpacia jest niezwykle istotna.

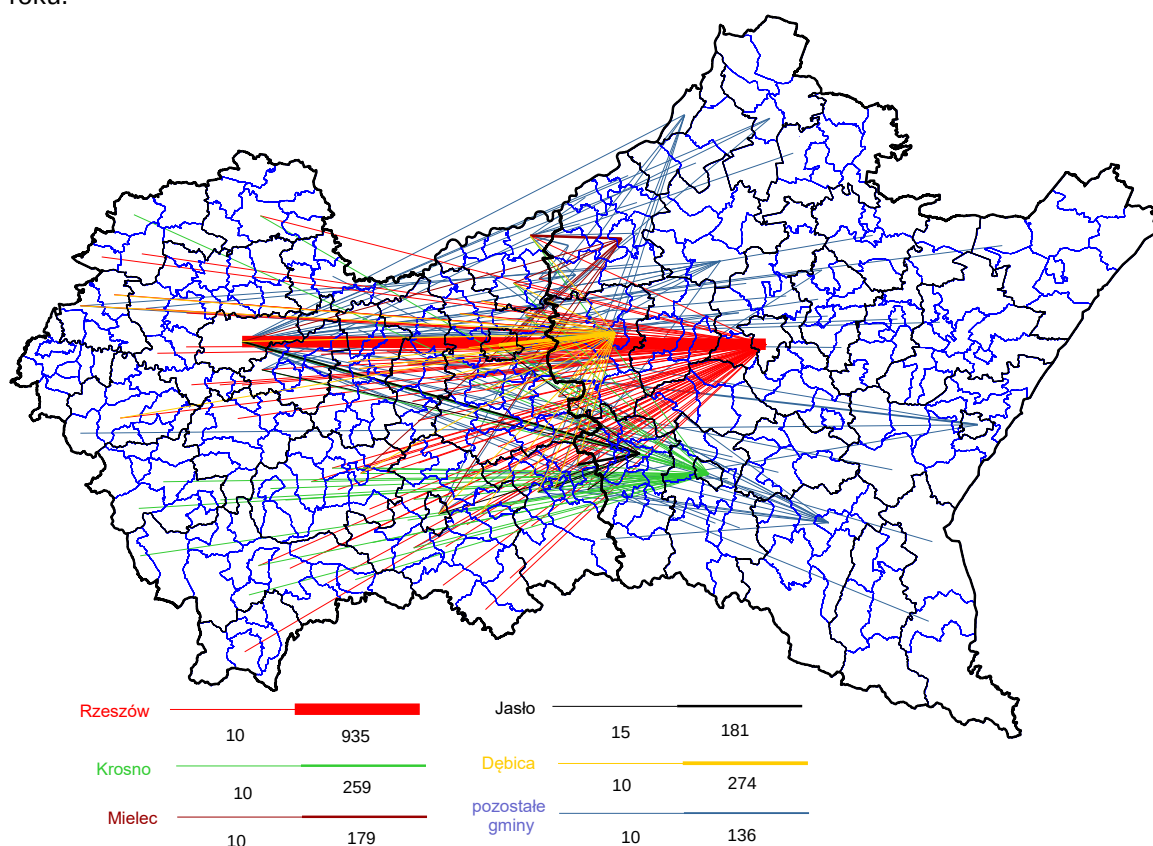
W skali województwa można wyróżnić kilka ośrodków mających istotny wpływ na kształtowanie się skali powiązań. Oczywiście najważniejszym jest Rzeszów, ale również inne ośrodki są widoczne na mapie.

Tabela 4. Kierunki najsilniejszych powiązań (wydanych informacji PIT-11 i PIT-40) pomiędzy gminą płatnika w województwie małopolskim a gminą podatnika w województwie małopolskim

GMINA PŁATNIKA (WOJ. PODKARPACKIE)	GMINA PODATNIKA (WOJ. MAŁOPOLSKIE)	LICZBA WYDANYCH INFORMACJI PIT-11 I PIT-40 PODATNIKOM OTRZYMUJĄCYM DOCHODY Z TYTUŁU STOSUNKU SŁUŻBOWEGO, PRACY I POKREWNYCH.
Rzeszów	Kraków	935
Rzeszów	Tarnów	358
Dębica	Tarnów	274
Krosno	Kraków	259
Jasło	Biecz	181
Mielec	Szczucin	179

Źródło: opracowanie własne

Mapa 10. Powiązania powyżej 9 wydanych informacji PIT-11 i PT-40 pomiędzy płatnikami z województwa podkarpackiego a podatnikami z województwa małopolskiego wg gmin w 2015 roku.



Źródło: opracowanie własne

W przypadku podatników małopolskich otrzymujących informacje PIT-11 i PIT-40 tytułem stosunku służbowego, stosunku pracy i pokrewnych od płatników z terenu województwa podkarpackiego, najliczniejszymi sekcjami reprezentowanymi przez nich są sekcje G „Handel hurtowy i detaliczny...” (24,0%), C „Przetwórstwo przemysłowe” (20,7%) i N „Działalność w zakresie usług administrowania”. W przypadku działalności przemysłowej wiodący jest dział 25 „Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń”.

Łączny poziom oddziaływania województwa podkarpackiego na kształtowanie gospodarki województwa małopolskiego jest dosyć stabilny w czasie, przy niewielkim wzroście w ostatnich latach. Z drugiej strony oddziaływanie w drugą stronę, tzn. Małopolski na Podkarpacie jest zdecydowanie większe.

PRZYCHODY I DOCHODY PODATNIKÓW ZAMIESZKAŁYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Źródłem informacji o przychodach i dochodach mieszkańców Małopolski są zestawienia danych pozyskanych z baz danych urzędów skarbowych za pośrednictwem Izby Skarbowej w Krakowie z zeznań rocznych o wysokości uzyskanego dochodu:

PIT-28 – składanych przez osoby fizyczne osiągające przychody objęte ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych,

PIT-37- składanych przez osoby fizyczne, które uzyskały przychody wyłącznie za pośrednictwem płatnika,

PIT-36 – składane przez osoby fizyczne, których dochody nie mieszczą się w zakresie zeznania PIT-37

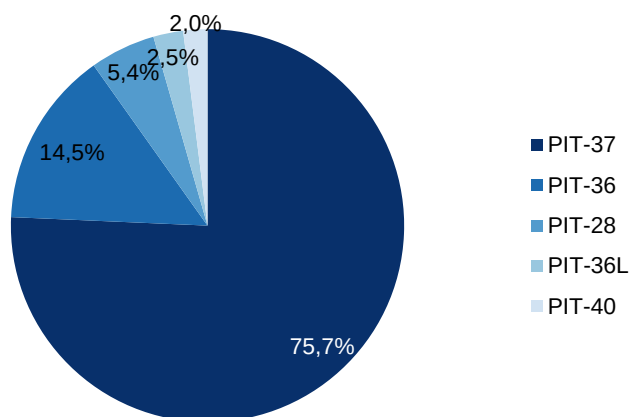
PIT-36L – składane przez podatników prowadzących działalność gospodarczą

PIT-40 – składane przez płatnika podatku w imieniu podatnika

Zeznania roczne za 2015 rok złożyło **1 806,8 tys. podatników podatku dochodowego od osób fizycznych**. Jest to wartość o prawie 100 tys. większa od wykazanej na początku opracowania liczby podatników, którzy otrzymali deklaracje PIT-11. Różnica ta wynika z nieco odmiennego podmiotu obserwacji, w przypadku gdy podatnik jest jednocześnie płatnikiem (np. praca na rachunek własny, najem pomieszczeń itp.) składa jedynie zeznanie roczne i nie są sporządzane dodatkowe dokumenty podatkowe.

Wśród podatników dominują osoby które złożyły zeznania podatkowe na formularzu PIT-37 (3/4 wszystkich złożonych zeznań), co oznacza, że w społeczeństwie ilościowo dominują osoby uzyskujące dochody tytułem pracy najemnej. Odsetek jeszcze powiększa grupa podatników rozliczana za pośrednictwem płatników na formularzu PIT-40.

Wykres 7. Struktura zeznań o wysokości podatku dochodowego od osób fizycznych wg rodzajów formularzy

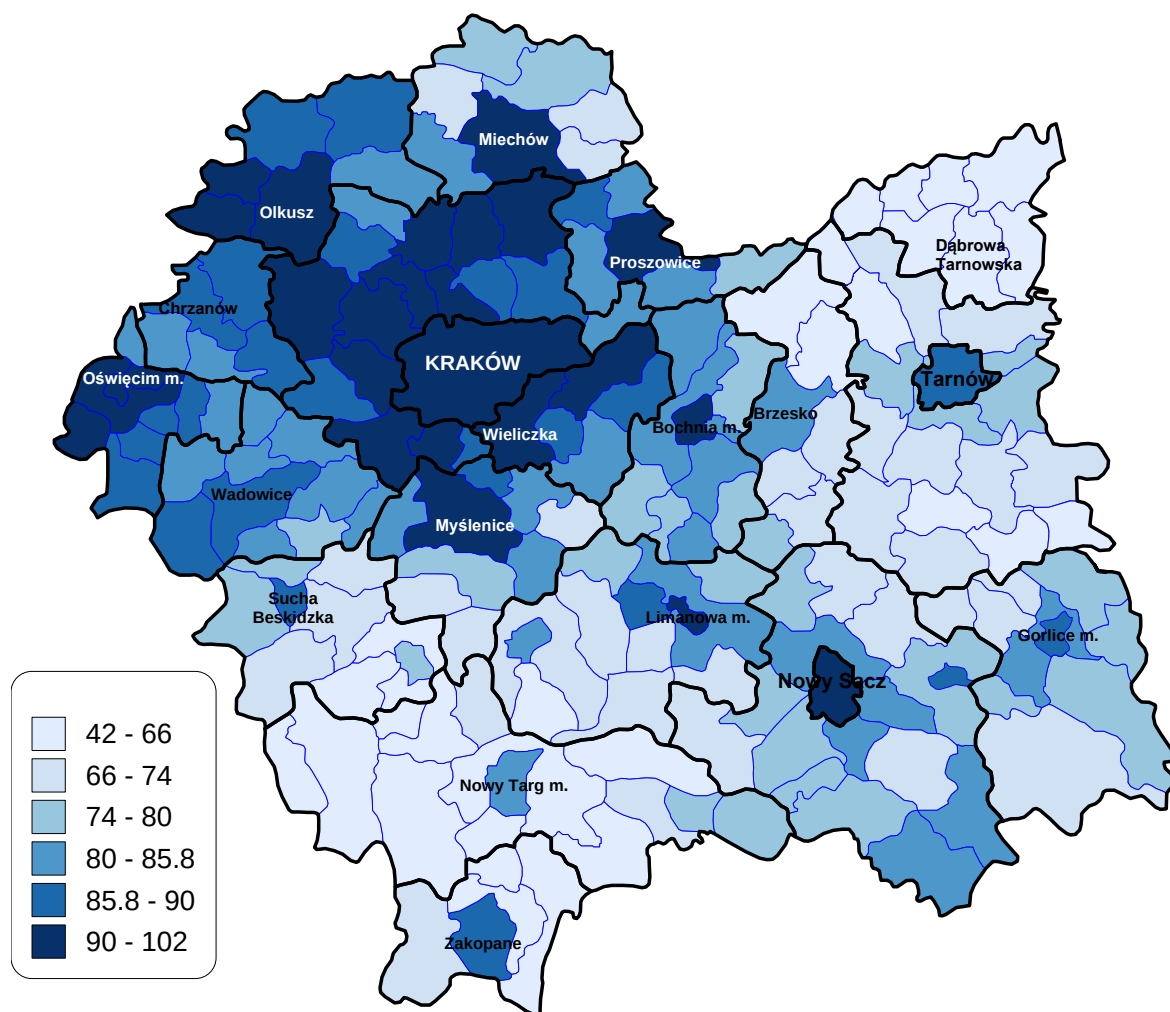


Źródło: opracowanie własne

Liczba podatników podatku dochodowego od osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, przy średniej dla województwa wynoszącej 85,5, waha się od 42,9 w gminie Bolesław pow. dąbrowski, 44,6 w gminie Czarny Dunajec, 45,8 w gminie Gręboszów, po 101,6 w Krakowie, 97,6 w Zabierzowie i 96,9 w mieście Bochnia. Osiągane przez wskaźnik wartości wskazują, iż podatnikami podatku dochodowego są również osoby z pozostałych grup wiekowych, w szczególności osoby w wieku poprodukcyjnym. Można tu zaliczyć m.in. emerytowanych pracowników naukowych, którzy w dalszym ciągu aktywnie uczestniczą w życiu swoich społeczności, ale również osoby pracujące w innych branżach.

Szczególnie wysoka koncentracja podatników obserwowana jest w centralnej i zachodniej części województwa. Wynika to z charakteru gospodarczego tego obszaru: licznych i dużych firm zlokalizowanych zarówno w Krakowie i otaczających go obszarach, jak i na Śląsku dających zatrudnienie zamieszkującej tam ludności. Efekt ten jest dodatkowo wzmocniony w północnych powiatach niekorzystną sytuacją demograficzną wynikającą z odpływu ludności w wieku produkcyjnym.

Mapa 11. Liczba podatników podatku dochodowego od osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym



Źródło: opracowanie własne

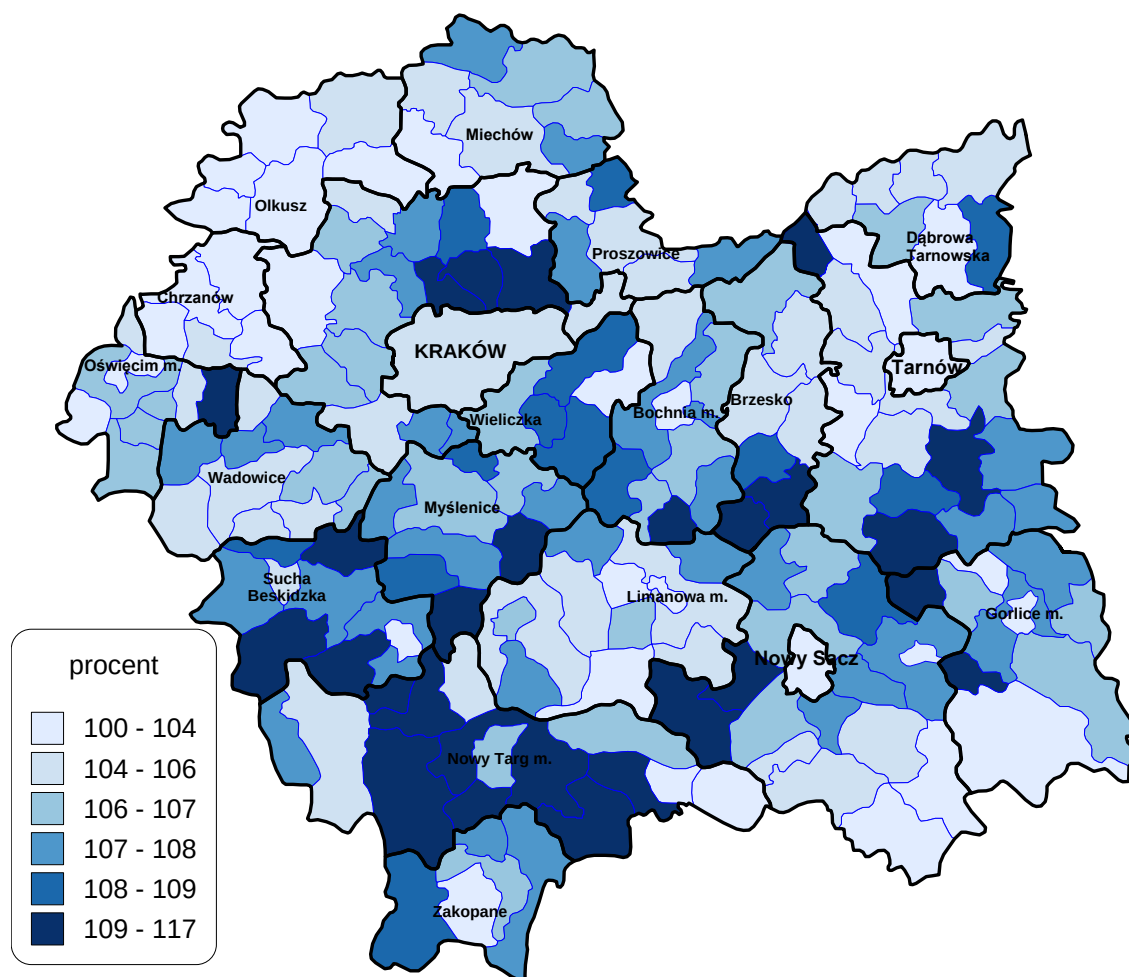
W porównaniu z poprzednimi latami obserwowany jest stały wzrost liczby podatników rozliczających się z fiskusem za pośrednictwem omawianych formularzy. Źródłami tego typu przyrostów ilościowych mogą być zarówno aktywizacja zawodowa młodzieży studenckiej i szkolnej, jak i wydłużenie aktywizacji zawodowej osób w wieku emerytalnym.

Tabela 5. Liczba podatników zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego rozliczających się za pośrednictwem poszczególnych typów zeznań podatkowych w latach 2013-2015

Rok PODATKOWY	PIT-28	PIT-36		PIT36L	PIT-37		PIT-40	RAZEM
	PODATNIK	PODATNIK	MAŁŻONEK	PODATNIK	PODATNIK	MAŁŻONEK	PODATNIK	
2015	97 347	187 308	74 380	44 301	1 053 277	314 276	35 887	1 806 776
2014	91 298	180 422	72 173	40 751	1 035 920	301 318	36 250	1 758 132
2013	86 753	177 281	68 095	38 808	1 026 019	286 399	34 668	1 718 023

Największy bezwzględny przyrost ilościowy podatników podatku dochodowego od osób fizycznych w okresie 2013-2015 odnotowany został oczywiście w Krakowie (+19 320 osób), przed Wieliczką (+2 023) i Myślenicami (+1 497). Przyrost względny, czyli w odniesieniu do stanu z 2013 roku, jest już domeną mniejszych gmin, głównie rolniczych, ze stosunkowo niewielkimi podatkami, oraz gmin o wysokim dodatnim saldzie migracji: Łapsze Niżne (+8,8%), Kocmyrzów-Luborzyca (+5,3%), Wietrzychowice (+5,0%)

Mapa 12. Przyrost liczby podatników podatku dochodowego od osób fizycznych w latach 2013-2015 wg gmin województwa małopolskiego

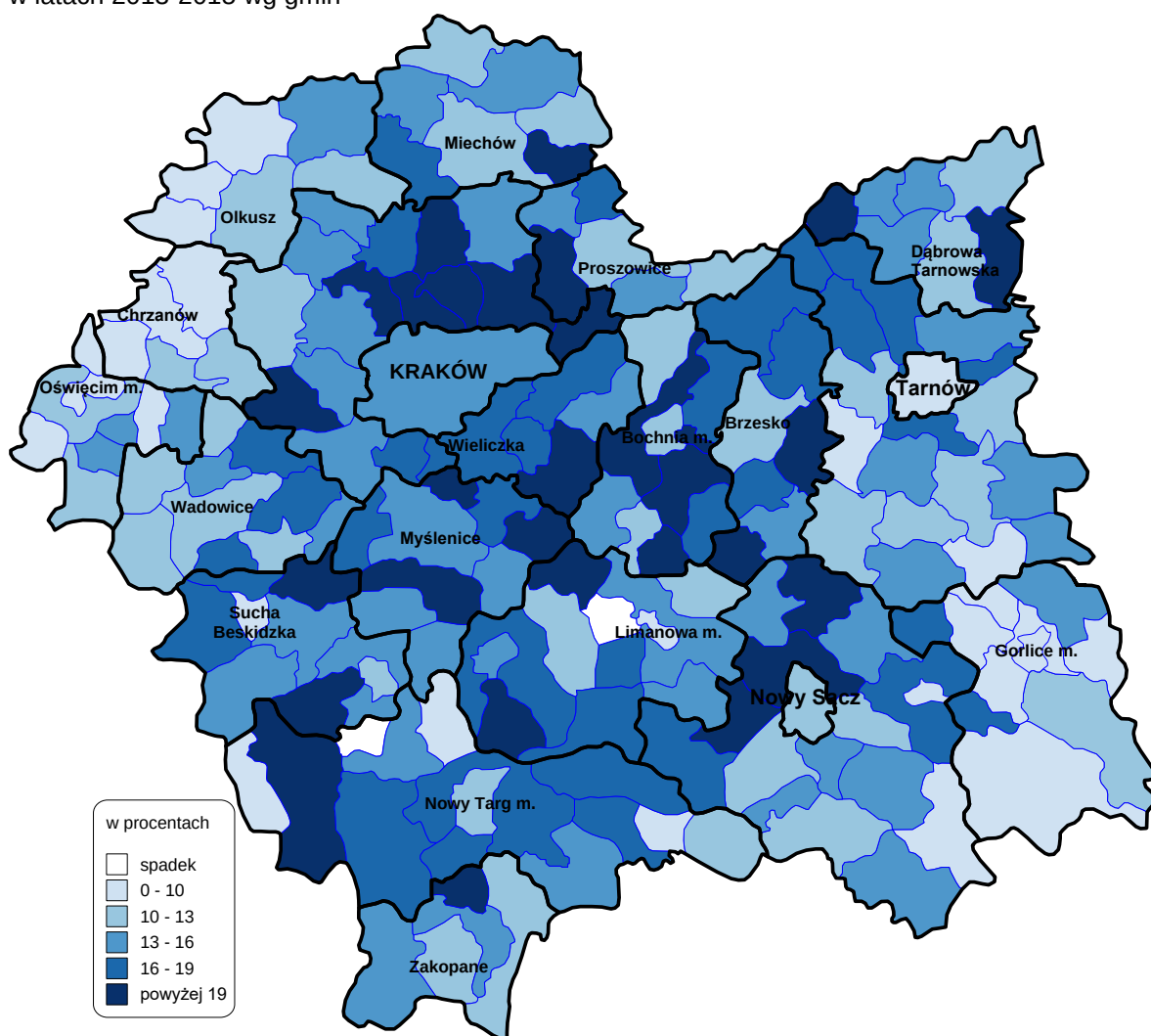


Źródło: opracowanie własne

Podatnicy zamieszkali w Małopolsce zadeklarowali przychody za 2015 rok w wysokości 188,5 mld zł, co stanowi wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 8,4%, a w stosunku do 2013 roku o 14,8%. Wzrost przychodów wykazali podatnicy rozliczający się wg wszystkich omawianych kategorii deklaracji podatkowych, jednak najwyższe dynamiki osiągnięte zostały w przypadku deklaracji powiązanych z działalnością gospodarczą: PIT36L – wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 11,6%, oraz PIT28 – wzrost o 8,9% w tym samym okresie, natomiast w stosunku do 2013 roku dynamiki wyniosły: w przypadku PIT36L wzrost o 20,5%, w przypadku PIT28 – wzrost o 17,7%.

Deklarowane dochody (bez kwot rozliczanych na formularzu PIT28) wyniosły w 2015 roku 65,8 mld zł. W porównaniu do poprzedniego roku odnotowano wzrost o 7,7%, a w odniesieniu do 2013 roku wzrost wyniósł 14,2%. Dynamika dochodów była zatem niższa od dynamiki wzrostu przychodów, co oznacza, iż koszty rosną szybciej niż przychody.

Mapa 13. Zmiana wartości dochodu osób rozliczających podatek dochodowy od osób fizycznych w latach 2013-2015 wg gmin



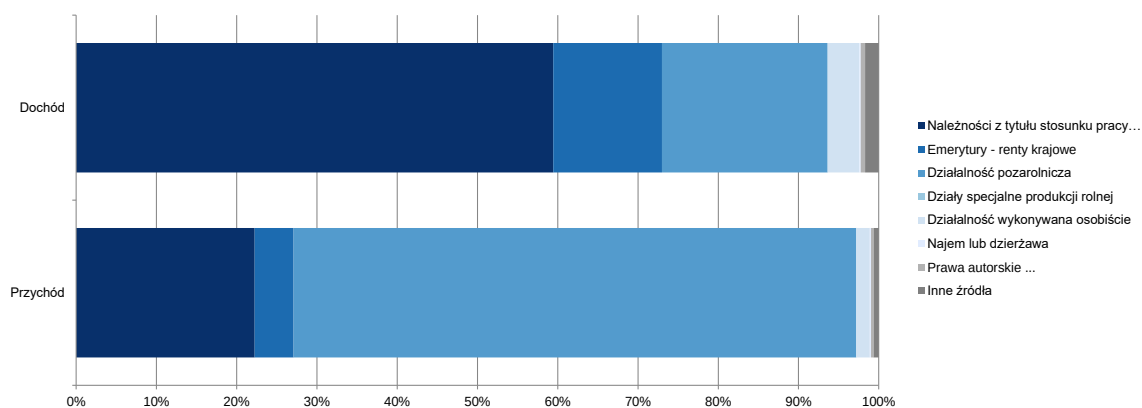
Źródło: opracowanie własne

Wysokie dynamiki zmian wykazywanego dochodu odnotowane są zarówno w najszybciej rozwijających się gminach, o wysokim poziomie napływu ludności (np. Zielonki, Kocmyrzów-Luborzyca, Niepołomice), jak i w gminach typowo rolniczych „startujących” ze stosunkowo niskiego poziomu opodatkowanych dochodów ludności. Przykładowo: wśród gmin o najwyższej dynamice przyrostu dochodów osób fizycznych w latach 2013 pierwsze miejsce zajmują Łapsze Niżne

(wzrost o 16,0%), w których liczba podatników na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniosła 57,9%, a drugie miejsce zajął Kocmyrzów-Luborzyca z dynamiką 14,1% przy czym odsetek podatników na 100 osób w wieku produkcyjnym wyniósł 89,3%.

Różnica pomiędzy wartością przychodu a uzyskanym dochodem stanowią koszty. Wykazują one znaczne zróżnicowanie w zależności od źródeł przychodu/dochodu wykazywanego w deklaracjach podatkowych. Zdecydowanie najwyższym poziomem kosztów, w wysokości 89,4%, charakteryzują się przychody tytułem prowadzenia działalności gospodarczej. Wskaźnik ten wykazuje tendencje malejącą w ostatnich latach. Z drugiej strony minimalne wielkości uzyskiwane są w przypadku emerytur i rent (przychody bezkosztowe, 0,0%) oraz przychody uzyskane z należności z tytułu stosunku: pracy, służbowego, spółdzielczego i z pracy nakładczej – 4,1%. Również i w przypadku tego to źródła przychodu obserwowana jest malejąca wartość wskaźnika poziomu kosztów. W efekcie struktury przychodu i dochodu są w odniesieniu podatników podatku dochodowego od osób fizycznych całkowicie odmienne w zależności od głównych źródeł przychodu.

Wykres 8. Struktura przychodu i dochodu wg źródeł pozyskania



Źródło: opracowanie własne

Obserwowany okres jest zbyt krótki, aby można formułować wnioski, tym niemniej na podstawie pozyskanych danych widoczne jest stopniowe zmniejszanie się udziału dochodów tytułem „Należności z tytułu stosunku pracy...” oraz „Emerytury – renty krajowe” w strukturze całego dochodu osób fizycznych. Z kolei wzrost udziału w dochodach ogółem widoczny jest tylko w przypadku dochodów z „Działalności pozarolniczej”.

Tabela 6. Przychody/dochody wykazane przez podatników podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego wg źródeł przychodu/dochodu w 2015 roku

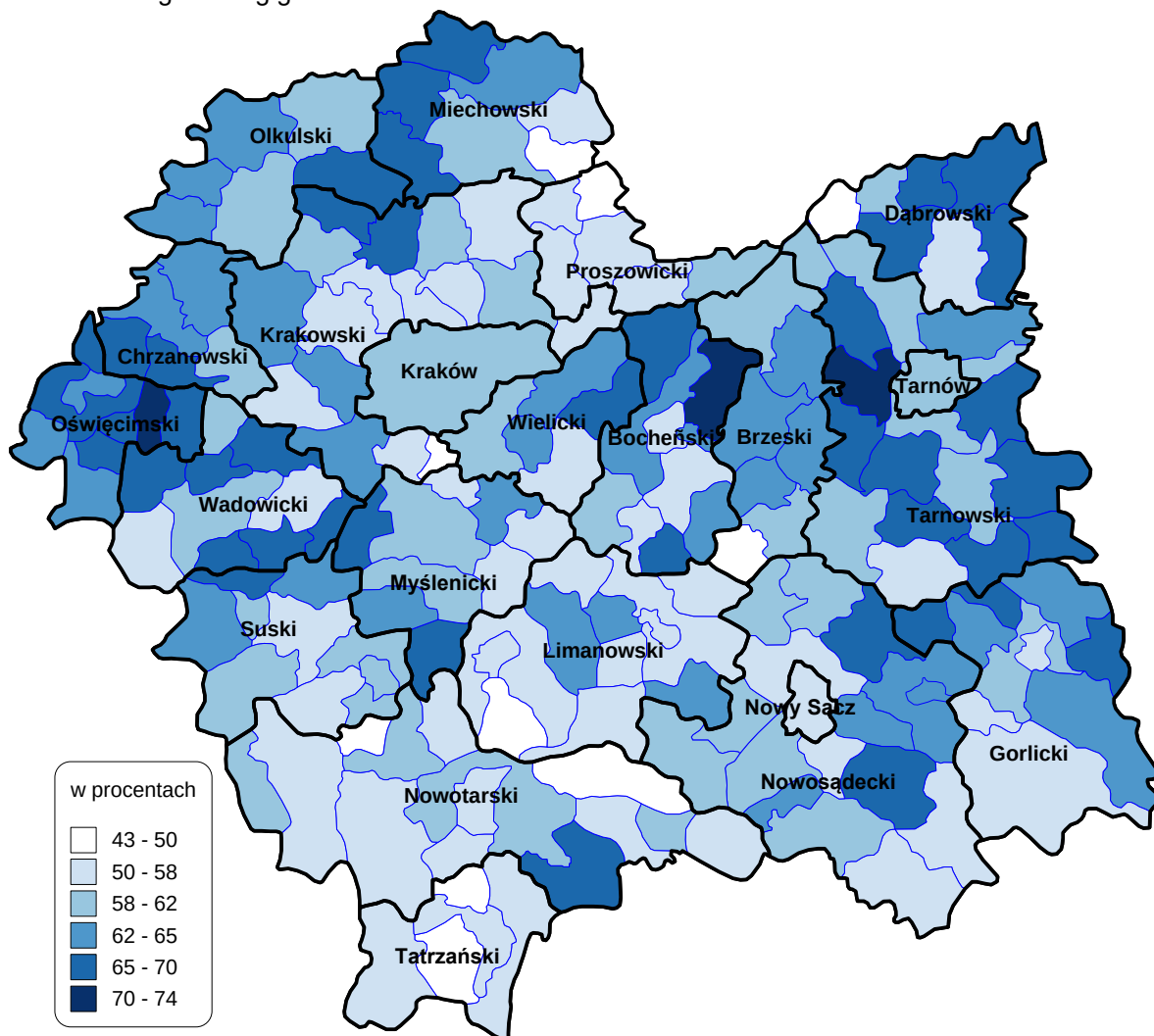
	NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU STOSUNKU PRACY...	EMERYTURY - RENTY KRAJOWE	DZIAŁALNOŚĆ POZAROLNICZA	DZIAŁY SPECJALNE PRODUKCJI ROLNEJ	DZIAŁALNOŚĆ WYKONYWANA OSOBIŚCIE	NAJEM LUB DZIERŻAWA	PRAWA AUTORSKIE
	W MILIARDACH ZŁOTYCH						
Przychód	40,81	8,91	128,63	0,03	3,10	0,26	0,62
Dochód	39,14	8,91	13,59	0,02	2,58	0,11	0,36

Źródło: opracowanie własne

Dochody z tytułu stosunku pracy i pokrewnych stanowią istotne, ponad 65-procentowe źródło dochodu w przypadku 46 gmin. W przypadku 3 gmin: Wierchosławic, Przeciszowa i Rzezawy dochody z tego tytułu przekraczają 70% wszystkich wykazanych dochodów podatników składających rozliczenia roczne. Rozkład dochodu uzyskiwanego z tytułu stosunku pracy jest o tyle ciekawy, iż wyeksponowane są w dużej mierze gminy rolnicze, odległe od dużych ośrodków gospodarczych. Wynika to z faktu niewielkiej liczby podmiotów zatrudniających pracowników

najemnych (na ogół urząd gminy i jednostki usług publicznych: szkoła, ośrodek zdrowia itp.) przy dużej liczbie rolników indywidualnych nie podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

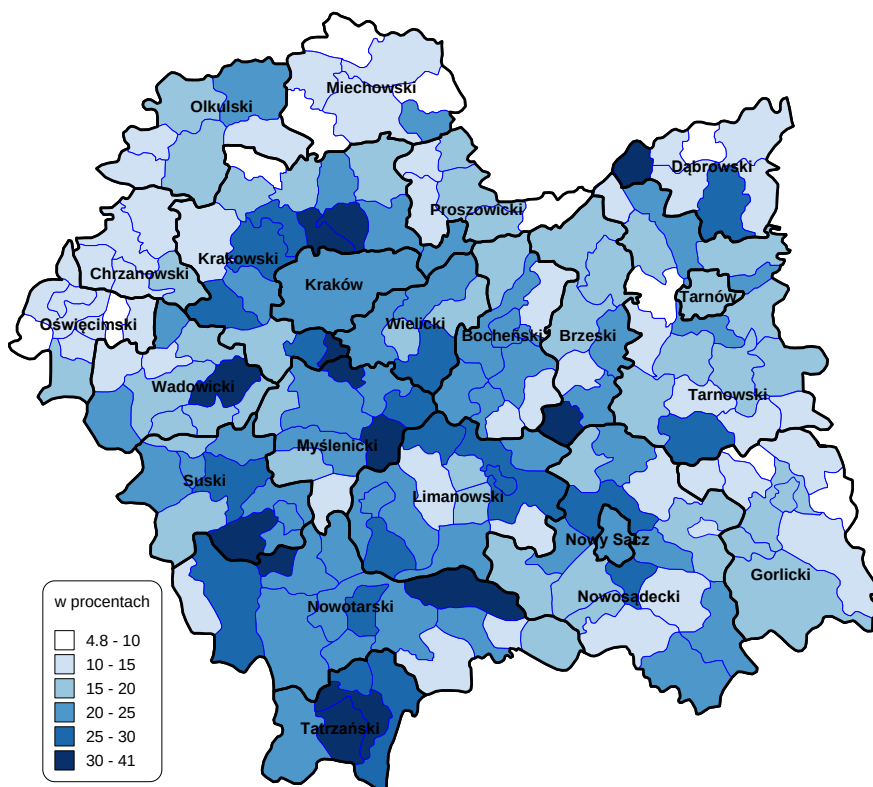
Mapa 14. Udział dochodów ze stosunku: pracy, służbowego, spółdzielczego i z pracy nakładczej w dochodach ogółem wg gmin.



Źródło: opracowanie własne

Z kolei dochody z prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej miały największy udział w dochodach ludności zamieszkałej w centralnej i południowej części województwa. W przypadku 13 gmin wykazano udział ponad 30-procentowy tego źródła dochodu w dochodach ogółem.

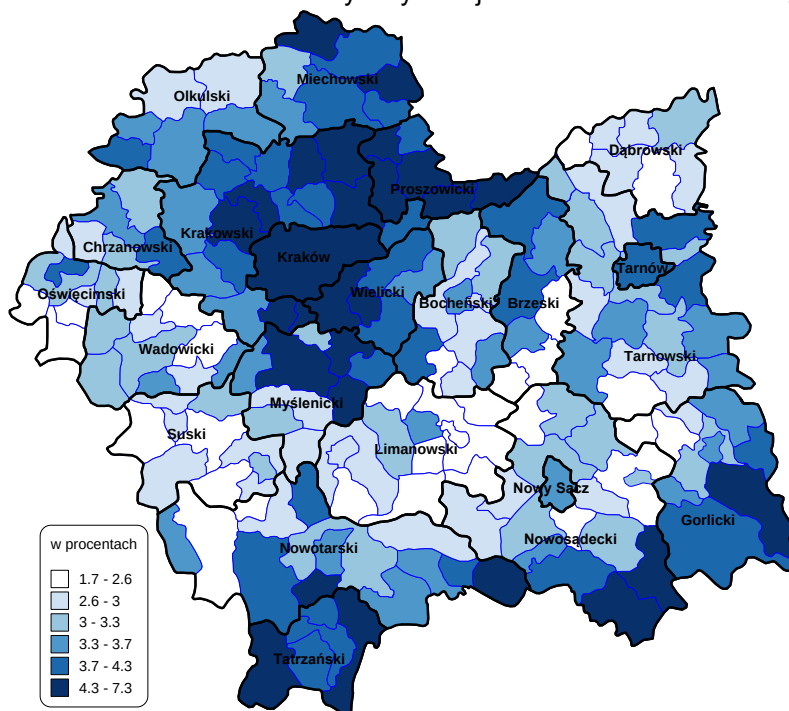
Mapa 15. Udział dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej w dochodach ogółem wg gmin.



Źródło: opracowanie własne

Działalność wykonywana osobiście (w tym umowy zlecenia i umowy o dzieło) jest znaczącym źródłem dochodu dla podatników zamieszkujących Kraków i sąsiednie gminy oraz południowe gminy województwa. Może to być powiązane z kierunkami osiedlania osób wykonujących prace koncepcyjne, wymagające wysokiej, specjalistycznej wiedzy (twórcy, naukowcy, inżynierowie itp.)

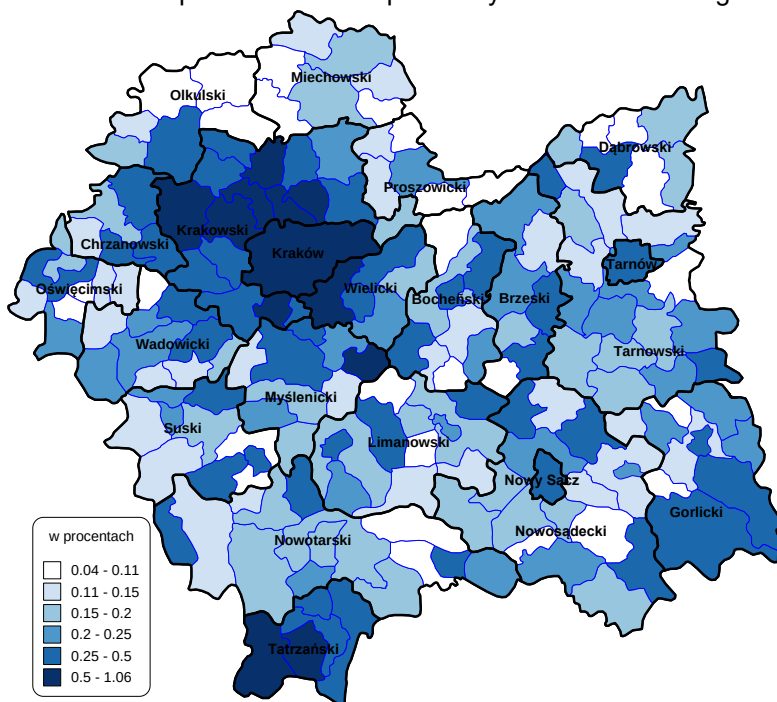
Mapa 16 Udział dochodów z działalności wykonywanej osobiście w dochodach ogółem wg gmin



Źródło: opracowanie własne

Jeszcze silniej zaznaczone są obszary, w których istotnym jest dochód tytułem praw autorskich i pokrewnych. W tym przypadku widoczne są dwa ośrodki: Kraków z okolicznymi gminami oraz gminy powiatu tatrzańskiego.

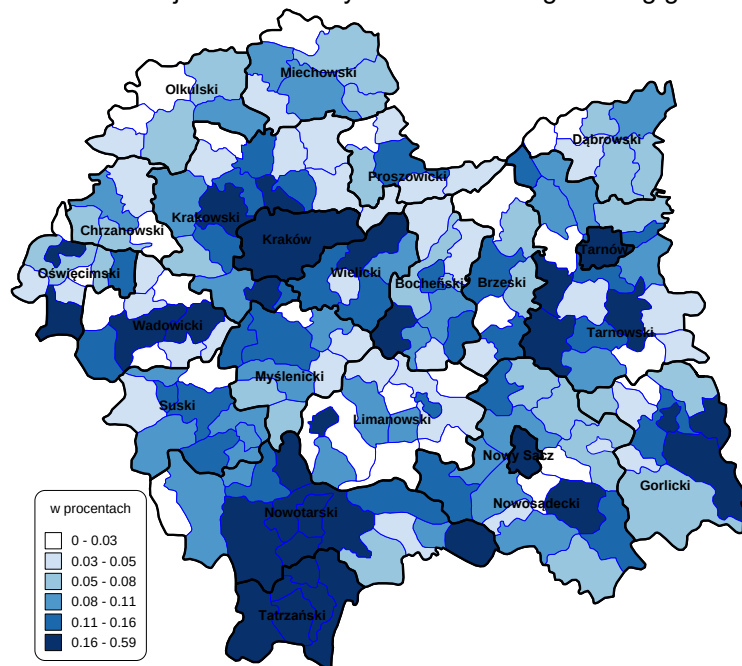
Mapa 17. Udział dochodów z praw autorskich i pokrewnych w dochodach ogółem wg gmin



Źródło: opracowanie własne

Dochody z najmu lub dzierżawy stanowią istotne źródło dochodu dla podatników zamieszkałych w miastach na prawach powiatu (np. poprzez wynajmu mieszkań dla studentów) oraz na Podhalu i innych gminach południowej części województwa (turystyka), przy czym w ogólnym rozrachunku udział ten nie przekracza 0,6% całkowitych dochodów.

Mapa 18. Udział dochodów z najmu i dzierżawy w dochodach ogółem wg gmin w 2015 r



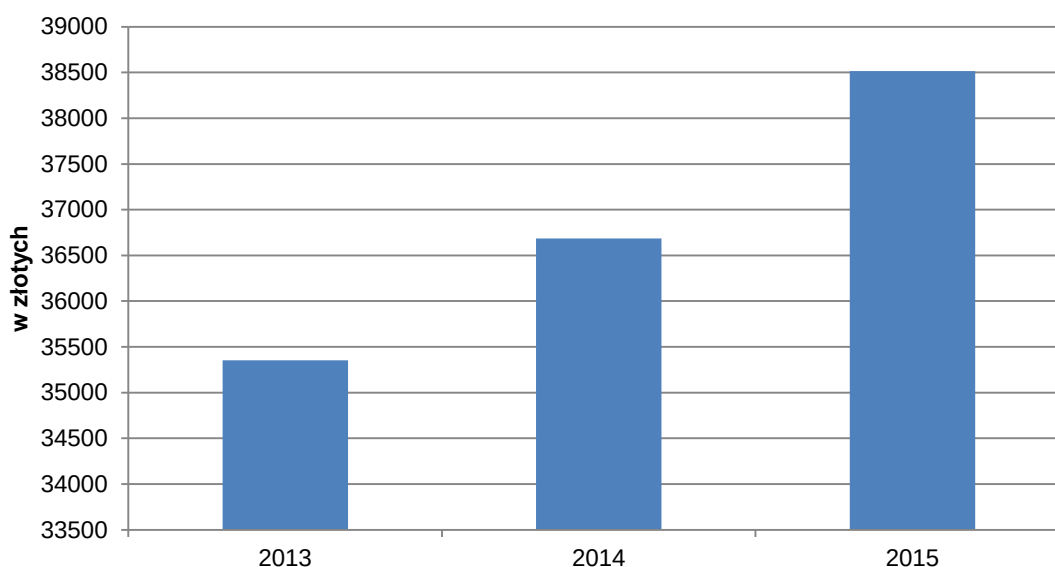
Źródło: opracowanie własne

W powyższym zestawieniu celowo pominięto dochody z emerytur i rent krajowych, pomimo, że w skali województwa stanowią 13,5% dochodów wykazanych w deklaracjach podatkowych składanych przez podatników. Łączna wartość wykazanych z tego tytułu dochodów wyniosła prawie 9 mld zł, podczas gdy wartość wypłaconych świadczeń w Małopolsce w 2015 roku na podstawie danych ZUS wyniosła ok. 14,5 mld zł. Z informacji uzyskanych z Izby Skarbowej na temat deklaracji PIT-40A wynika, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wystawił podatnikom z Małopolski ponad 382 tys. tego typu deklaracji, na kwotę dochodu w wysokości 7,3 mld zł oraz prawie 165 tys. deklaracji PIT-11A.

Wartość uzyskanych dochodów w przeliczeniu na 1 podatnika wyniosła w 2015 roku 38 514 zł i wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 5,0%. Dochody w przeliczeniu na podatnika są silnie zróżnicowane w przypadku rodzajów uzyskiwanych dochodów i przedstawianych rozliczeń – od 31 682 zł w przypadku deklaracji PIT-37 do 250 351 zł w przypadku PIT-36L. Podatnicy uzyskujący dochody tytułem prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej (na PIT-36 i PIT-36L) wykazują zdecydowanie wyższe dochody jednostkowe (68 704 zł) w porównaniu z podatnikami nie mającymi tego typu źródeł dochodu, składającymi rozliczenie roczne na formularzu PIT-37 i PIT-40 (31 932 zł). Zróżnicowanie przestrzenne, liczone jako iloraz dochodu na podatnika powiązanego z prowadzeniem pozarolniczej działalności gospodarczej do dochodu podatnika nie związanego z tego typu źródłem dochodu razy 100%, waha się od 115,9% w przypadku Lipnicy Wielkiej do 436,6% w przypadku Spytkowic pow. nowotarski. Średnia dla województwa wyniosła 215,2%.

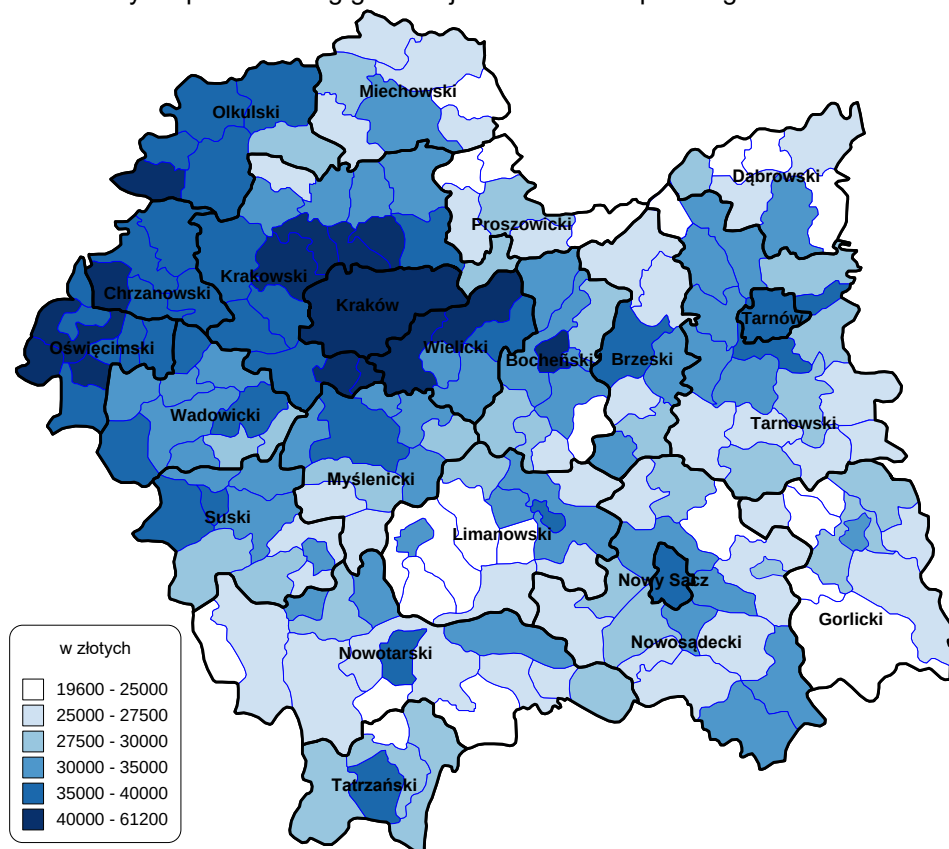
Najwyższe dochody na podatnika w 2015 odnotowane zostały, jak co roku, w rejonie Krakowa oraz w Małopolsce Zachodniej. Poziom uzyskanych dochodów nie jest ściśle skorelowany ze strukturą źródeł dochodu, a raczej ze strukturą gospodarki na danym terenie.

Wykres 9. Średni dochód na podatnika w latach 2013-2015 w województwie małopolskim



Źródło: opracowanie własne.

Mapa 19. Dochody na podatnika wg gmin województwa małopolskiego w 2015 roku



Źródło: opracowanie własne.

Tabela 7. Gminy o najwyższych dochodach na mieszkańca w 2015 roku

GMINA	ŚREDNI DOCHÓD NA PODATNIKA
Zielonki	61 184
Michałowice	51 553
Wielka Wieś	51 531
Kraków	49 944
Mogilany	49 940
Zabierzów	48 647
gm. Oświęcim	44 360
Świątniki Górne	43 574
Brzeszcze	43 147
Wieliczka	42 822
Libiąż	42 401
Bukowno	41 559
m. Bochnia	41 035
Osiek	40 058
Niepotomice	40 038

Źródło: opracowanie własne.

WNIOSKI

1. Wzrasta liczba informacji PIT-11 wydawanych podatnikom zamieszkałym na terenie województwa małopolskiego z tytułu stosunku służbowego, pracy i pokrewnych, co może być efektem zwiększającej się podaży miejsc pracy. W 2015 roku wystawionych zostało 1,26 mln takich informacji
2. 1/3 podatników otrzymujących informacje PIT-11 i deklaracje PIT-40 mających dochody ze stosunku pracy, służbowego i pokrewnych wykazuje zwiększone koszty tytułem dojazdów do pracy w innej miejscowości
3. Maleje udział płatników mających siedzibę na terenie Małopolski w liczbie wydanych informacji PIT podatnikom z terenu województwa małopolskiego. W 2015 roku 78,1% informacji PIT-11 podatnicy z Małopolski otrzymali od płatników mających siedzibę na terenie województwa małopolskiego. Tendencje wzrostową wykazują m.in. płatnicy z województw: mazowieckiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego
4. Najniższy udział płatników z Małopolski odnotowany w gminach zachodniej części województwa, gdzie występuje silne oddziaływanie płatników z województwa śląskiego
5. Zeznania roczne o wysokości osiągniętego przychodu i pobranych zaliczkach tytułem podatku dochodowego od osób fizycznych złożyło 1,8 mln mieszkańców Małopolski. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost tej liczby o prawie 50 tys.
6. Deklarowane przychody podatników z Małopolski wyniosły 188,5 mld zł, a dochody 65,8 mld zł
7. Średni roczny dochód wykazywany przez płatnika z Małopolski za 2015 rok wyniósł 38 514 zł.
8. Podatnicy wykazujący przychody tytułem prowadzenia działalności gospodarczej wykazali dochody o ponad 78% wyższe od podatników nie związanych z tym źródłem przychodów.

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020



Fundusze
Europejskie
Program Regionalny



MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne



www.obserwatorium.malopolska.pl